

Република Србија

Министарство финансија

Сектор за макроекономске и фискалне анализе и пројекције

ТЕКУЋА МАКРОЕКОНОМСКА КРЕТАЊА

Новембар 2023.

* Приликом коришћења анализа објављених у овој презентацији обавезно је навођење извора.

РЕАЛНИ СЕКТОР

❖
Реални раст БДП у трећем кварталу
2023. године према флеш процени
РЗС износио је 3,5%

❖
ИПАС је у септембру 2023. године
забележио раст од 4,1% мг.

❖
Укупна индустријска производња у
септембру је међугодишње већа за
3,0%, уз истоветан раст прерађивачке
индустрије

❖
Септембарски промет робе у
трговини на мало реално је мањи за
0,7% мг.

❖
Међугодишњи раст броја долазака
туриста у септембру износио је 3,3%

Економска активност је у 2022. години, према подацима РЗС, забележила раст од 2,5%.

Доприноси годишњој стопи раста БДП, производна страна, п.п.

Доприноси годишњој стопи раста БДП, расходна страна, п.п.

* Прелиминарни годишњи податак
Извор: РЗС, обрачунато у Мфин;

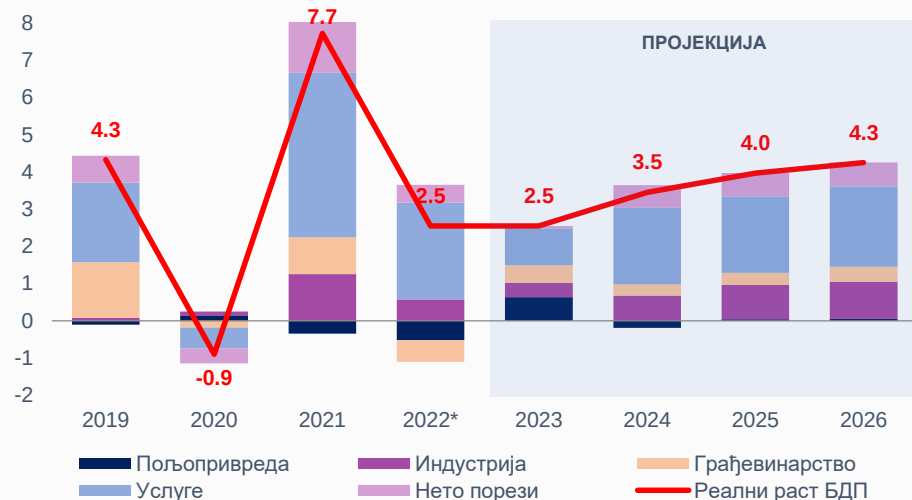
Након опоравка од пандемије и повећања БДП од 7,7% у 2021. години, под утицајем геополитичких тензија, смањене спољне тражње као и раста цена енергената услед конфликта у Украјини, дошло је до успоравања привредног раста у 2022. години.

Посматрано са производне стране, привредни раст у 2022. години био је вођен услужним сектором који је остварио повећање од 5,1%, пре свега као резултат солидних кретања у секторима трговине, пословања некретносношћу, туризма, као и ИКТ и стручно-техничких услуга. Индустриска производња је упркос слабијој спољној тражњи и мањем обиму производње електричне енергије обезбедила позитиван допринос расту БДП захваљујући ефектуирању инвестиција из претходног периода у секторима прерађивачке индустрије и рударства. Изузетно лоши агрометеоролошки услови одразили су се на знатно слабије приносе кукуруза, шећерне репе и соје што је имало за последицу пад пољопривреде од 8,3%. Неповољна кретања и смањење од 9,8% забележило је и грађевинарство, пре свега услед растуће глобалне неизвесности и мањег обима приватних инвестиција, али и услед снажног раста цена грађевинског материјала.

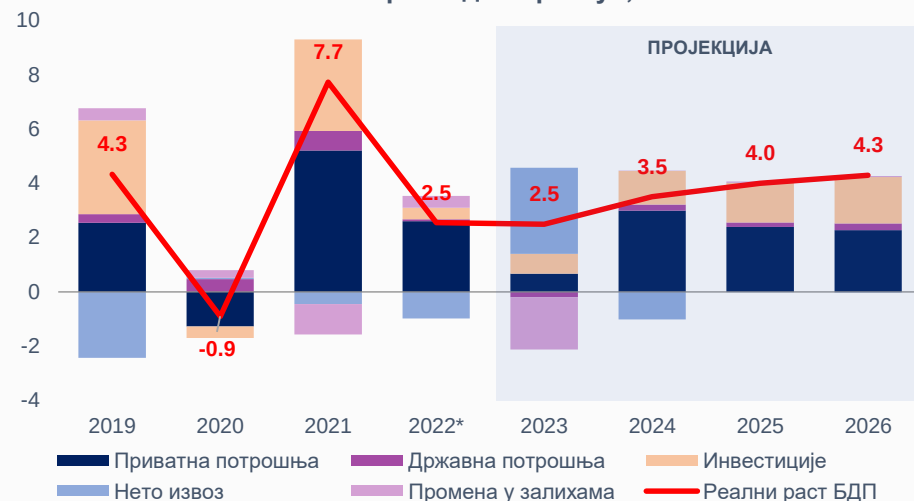
Посматрано по агрегатима употребе раст БДП у 2022. години био је у потпуности вођен домаћом тражњом. И даље присутна повољна кретања на тржишту рада праћена растом запослености и реалних плата потпомогнута једнократним давањима становништву одразила су се на стабилан раст приватне потрошње од 4,0%, док је допринос државне потрошње остао готово неутралан. Растуће геополитичке тензије и аверзија инвеститора према ризику, уз повећање цена инпута, утицали су на спорију динамику инвестиционе активности али је ипак остварен раст од 1,9%. Реализација СДИ из претходног периода и с тим повезан значајни ефекат на страни понуде резултирао је снажним растом извоза, упркос нешто мањој спољној тражњи. С друге стране, повећани увоз енергената и репроматеријала одразили су се на већи раст реалног увоза у 2022. години, што је имало за последицу негативан допринос нето извоза расту БДП од -1,0 п.п.

Материјализација ризика у погледу дуготрајнијих геополитичких напетости и повећане неизвесности утицала је на средњорочне економске изгледе. У складу с тим, очекује се умерен раст БДП од 2,5% у 2023. години, а потом убрзање на 3,5% у 2024. години и затим повратак на средњорочну стопу раста од око 4%.

Доприноси стопи реалног раста БДП, производни приступ, п.п.

Доприноси стопи реалног раста БДП, расходни приступ, п.п.

Извор: РЗС;

* Прелиминарни годишњи податак РЗС;
пројекција Мфин 2023–2026.

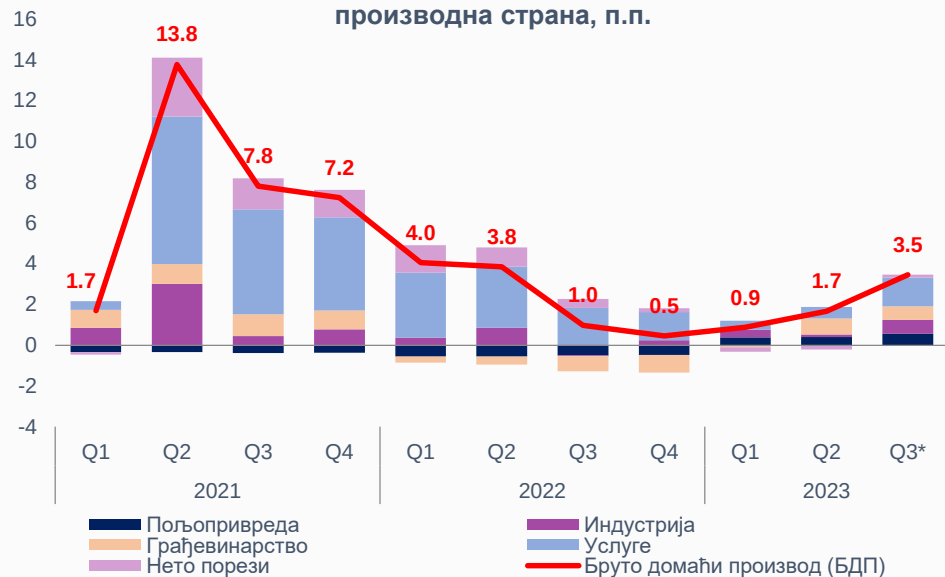
Неизвесност присутна код пројекција далеко је већа од уобичајене због природе и обима шокова на глобалном нивоу. Канали преко којих они могу потенцијално деловати на домаћу привреду су бројни, често ланчано повезани, а сама јачина потенцијалних шокова је таква да у великој мери могу утицати на средњорочна кретања.

Посматрано са производне стране, повећање креиране БДВ у 2023. години биће забележено у свим привредним секторима. Услужни сектор ће и у 2023. години имати улогу доминантног носиоца раста економске активности. Раст би требало да буде диверсификован и остварен у већини услужних делатности. Упркос слабијој спољној тражњи од претходно очекиване, укупна индустрија ће наставити са позитивном динамиком и током 2023. године и забележити повећање од око 2%, пре свега услед активирања нових производних капацитета, али и опоравка производње електричне енергије. Раст ће забележити и грађевинарство као резултат очекиваног повећања приватних инвестиција и улагања у инфраструктурне пројекте, а делом и због ниже базе у 2022. години. Пољопривредна производња ће према актуелној процени Министарства финансија остварити раст од 9,3%.

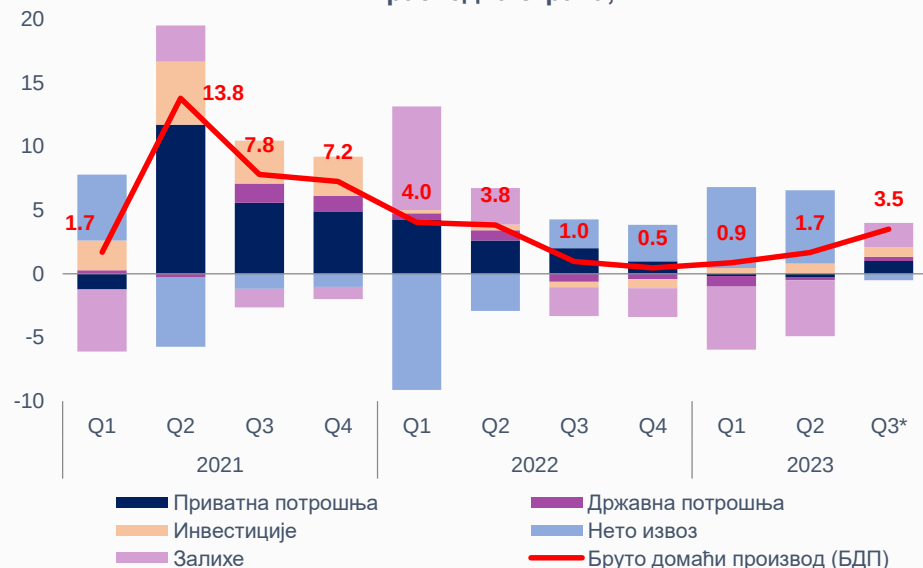
Посматрано по агрегатима употребе раст БДП у 2023. години ће у потпуности бити вођен нето извозом, док ће домаћа тражња имати негативан допринос пре свега услед утицаја промена у залихама. Активирање нових производних капацитета резултираће реалним растом извозне активности од око 3% упркос смањеној спољној тражњи. С друге стране, пад увоза енергената и мањи увоз репроматеријала имаће за последицу пад реалне увозне активности од 1,4%. Повећање зарада, како у приватном тако и у јавном сектору, већа запосленост и стабилан раст пензија, резултираће наставком раста реалне личне потрошње који ће износити око 1%. Инвестициона активност ће забележити умерен раст као резултат повећања производних капацитета привреде, а биће додатно подржана наставком радова на реализацији инфраструктурних пројеката у области путне и железничке инфраструктуре, као и значајних улагања у енергетику.

Према флеш процени РЗС, у трећем кварталу 2023. године реални раст БДП је убрзао и износио је 3,5% м.г.

Доприноси кварталној стопи раста БДП, производна страна, п.п.

Доприноси кварталној стопи раста БДП, расходна страна, п.п.

* Флеш процена РЗС
Извор: РЗС; прерачунато у МФИН

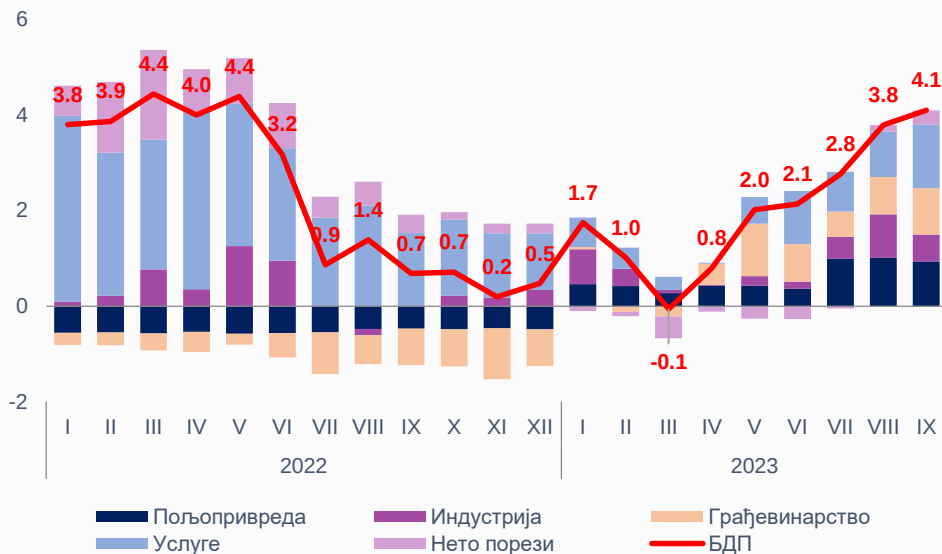
Привредна кретања током 2023. године у складу са пројектованом кварталном динамиком потребном за остваривање годишње пројекције раста БДП од 2,5%.

Посматрано са производне стране економски раст у трећем кварталу 2023. године према процени Министарства финансија био је вођен убрзањем у услужном сектору. Економска активности у овом сектору је повећана у свим делатностима, осим у трговини који је према процени Министарства финансија забележио смањење од око 1,5%. Индустрија је остварила раст БДВ од 3,6% као резултат наставка веће производње у електро-енергетском сектору, али и услед повратка прерађивачке индустрије на позитивну путању раста. Грађевинарство је наставило са солидном динамиком забележивши повећање економске активности од око 12%. Пољопривреда је остварила повећање од око 9% услед доброг рода житарица и индустријског биља, док је негативан допринос потекао од производње воћа и поврћа.

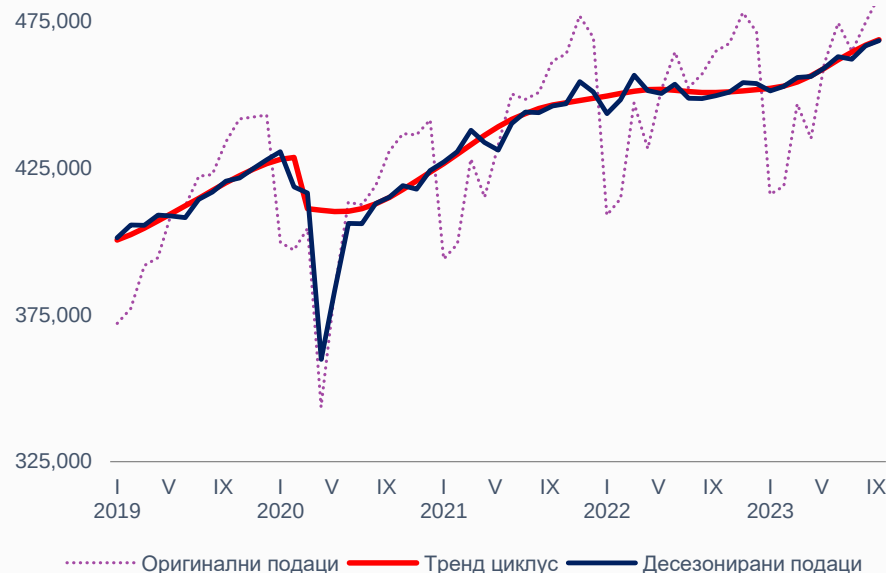
Посматрано по агрегатима употребе, раст БДП у трећем кварталу 2023. године, према процени Министарства финансија, био је вођен домаћом тражњом. Успоравање инфлације одразило се на раст реалног дохотка становништва тако да је у трећем кварталу, након негативних стопа у првој половини године, забележен раст личне потрошње од 1,1% м.г. Позитиван допринос расту БДП остварила је и државна потрошња. Истовремено, инвестиције у основне фондове оствариле су повећање од око 4% захваљујући пре свега већим грађевинским радовима. Према процени Министарства финансија, реални извоз и увоз су међугодишње забележили готово стагнативна кретања услед нешто мање спољне тражње с једне стране, односно мањег увоза енергената с друге стране. Сезонски ефекат и добар принос кукуруза и индустријског биља определили су позитиван допринос залиха.

ИПАС је у септембру 2023. године забележио раст од 4,1% мг.

Индикатор привредне активности по секторима,
(доприноси расту, п.п.)

ИПАС – оригинални подаци, десезонирана серија и тренд циклус,
уланчане мере обима, мил. РСД

Након нешто нижих стопа раста почетком 2023. године, од маја долази до постепеног убрзања економске активности тако да вредност овог индикатора у септембру указује на раст БДП од 4,1% мг, што је највећи месечни раст привреде, међугодишње посматрано, још од маја 2022. године.

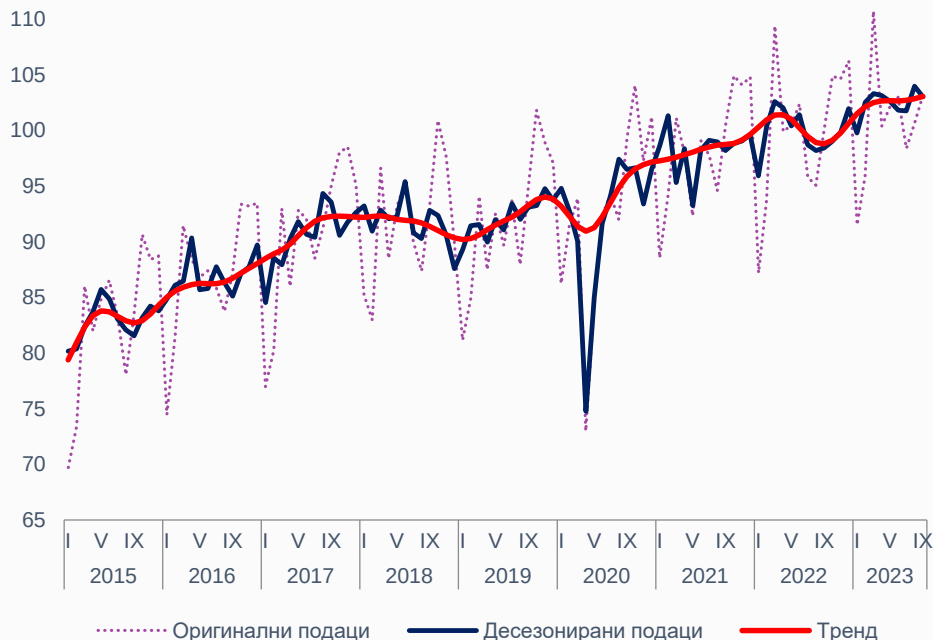
Министарство финансија, за потребе континуираног мониторинга економске активности и раног идентификовања активирања ризика привредног раста, на бази краткорочних показатеља израђује композитни индикатор привредне активности Србије – ИПАС*, као индикатор кретања економије у месечној динамици. Овај индикатор показује високу поузданост за сагледавање краткорочних кретања али се не може користити изоловано за оцену годишњих и средњорочних трендова.

Према Индикатору привредне активности Србије (ИПАС) укупна економска активност у септембру 2023. године забележила је реални раст од 4,1% мг. Најзначајнији позитиван допринос динамици економске активности са растом од 2,6% мг. наставиле су да дају услужне делатности, али уз још увек присутан пад у сектору трговине у коме је забележено реално смањење промета на мало од 0,7% мг. Грађевинарство је наставило са dobrim кретањима и у септембру је, према процени Мфин, било веће за око 15% мг. Индустриска производња је у септембру била већа за 3,0% мг. као резултат подједнаког раста од по 3,0% у прерађивачкој индустрији и електро-енергетском сектору. За пољопривреду је коришћена актуелна процена Министарства финансија, према којој раст износи 9,3%.

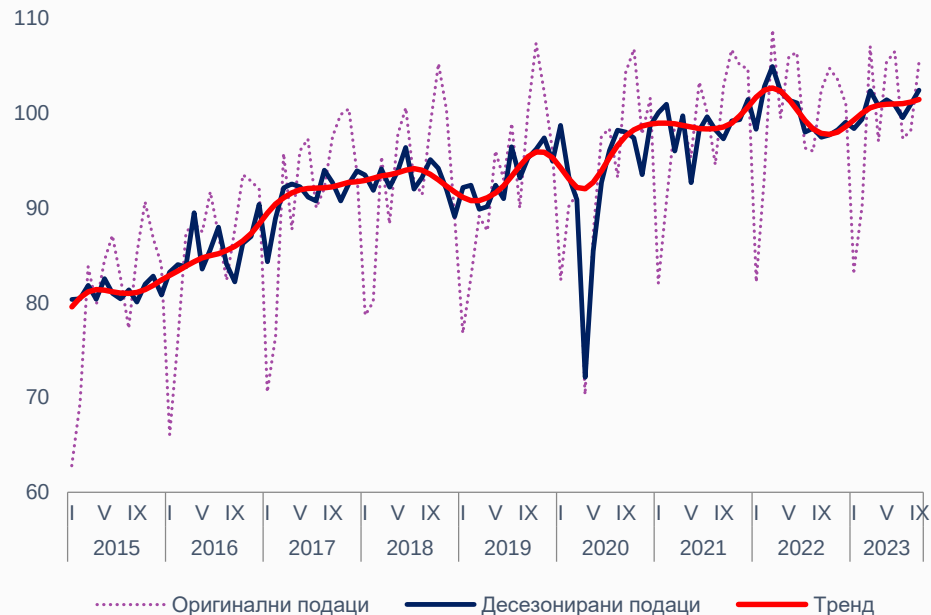
* https://www.mfin.gov.rs/upload/media/ZzkTpV_601696edb3a9a.pdf

Индустријска производња је у септембру 2023. године остварила повећање физичког обима производње од 3,0% међугодишње.

Индекси укупне индустријске производње (2022=100)

Индекси прерађивачке индустрије (2022=100)

Извор: РЗС, обрачунато у Мфин

Смањена спољна тражња одразила се на динамику прерађивачке индустрије у претходном периоду, пре свега у извозно оријентисаним делатностима. Међутим, производња овог сектора током јуна је изашла из негативне зоне, уз наставак позитивних кретања, те је током септембра ниво производње повећан је за 3,0% у односу на исти месец претходне године уз убрзање раста за 1,0% у односу на августовски ниво.

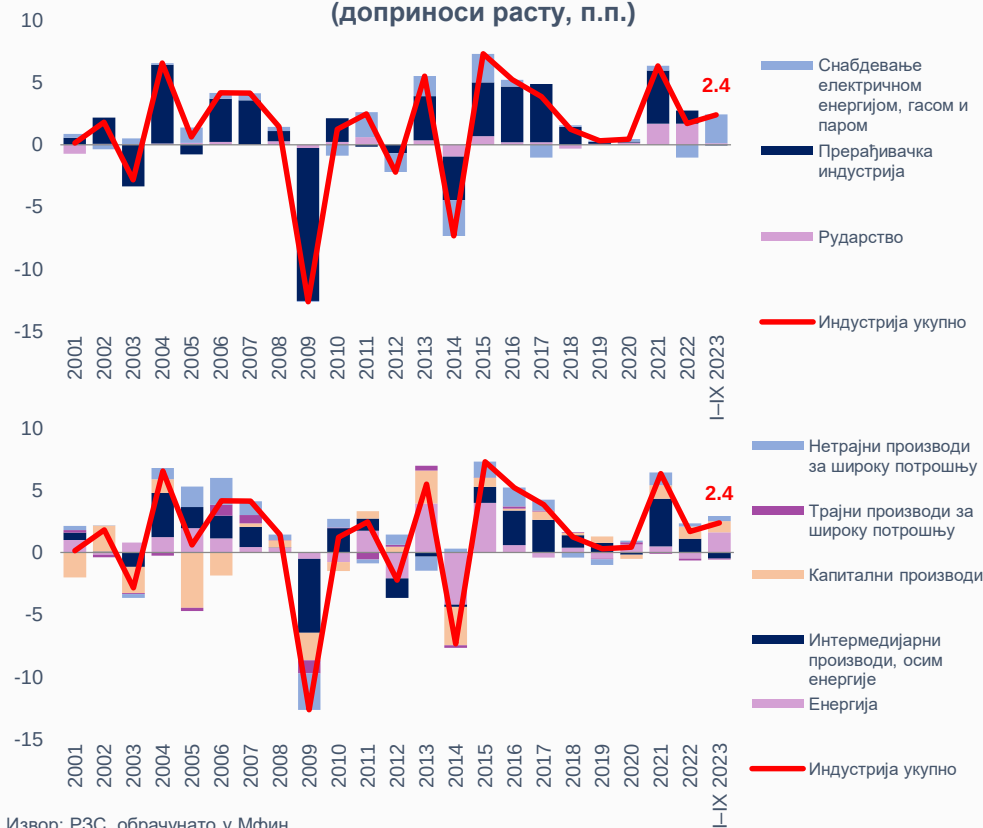
Међугодишње посматрано, септембарски раст индустријске производње резултат је раста у сва три сектора индустрије. Трећи месец заредом прерађивачка индустрија бележи раст производње који је у септембру износио 3,0% м.г., опредељујући и најзначајнији позитиван утицај на кретање укупне индустријске производње. Истовремено, обим производње електричне енергије био је већи за 3,9% м.г., док је рударство забележило раст од 1,1% м.г. По искључењу утицаја сезоне, производња укупне индустрије у септембру је смањена за 1,1%, у односу на августовски ниво, док је физички обим прерађивачке индустрије увећан за 1,0%.

Од 24 делатности прерађивачке индустрије, 9 делатности бележи раст производње. Најзначајнији позитиван допринос кретању овог сектора долази од прехранбене (13,7% м.г.) и фармацеутске индустрије (28,4%). Ниво производње металске индустрије био је већи за 38,1% м.г., што је уједно и просечан раст ове делатности у претходних пет месеци. Раст рачунарске индустрије износио је 34,9%, док је обим производње дуванске и аутомобилске индустрије, као и грађевинског материјала увећан за 14,4%, 7,4% и 5,0% м.г., респективно. С друге стране, најзначајнији негативан допринос потиче од нафтне индустрије и производње пића са падом од 6,0% и 10,7% м.г., респективно. Поред тога, подједнак негативан допринос имале су производња металних производа и гумарска индустрија са падом од 6,7% и 6,0% м.г. респективно.

У првих девет месеци 2023. године индустријска производња је остварила раст физичког обима од 2,4% мг.

Индустријска производња по производним секторима и намени, (доприноси расту, п.п.)

Доприноси стопи раста укупне индустрије, п.п., јан–сеп. 2023.

Повећана неизвесност у међународном окружењу услед геополитичких тензија и даље опредељује значајне негативне ризике. Међутим, и поред тога очекује се стабилан међугодишњи раст индустријске производње до краја године као резултат активирања нових производних капацитета, али и под утицајем ниже базе из претходне године, поготову у прерађивачкој индустрији.

У првих девет месеци, раст индустријске активности вођен је већим физичким обимом производње електричне енергије од 15,0% мг., као резултат стабилизације производних процеса али и ниже базе из истог периода претходне године. Поред тога, сектор рударства бележи виши ниво производње за 1,7% мг., док је обим производње прерађивачке индустрије готово непромењен (-0,1%). Раст производње је забележен у 10, а пад у преосталих 14 делатности прерађивачке индустрије.

У овом периоду, најзначајнији позитиван допринос кретању прерађивачке индустрије оствариле су фармацеутска, рачунарска и машинска индустрија са растом од 13,8%, 52,4% и 11,7% мг., респективно. С друге стране, најзначајнији негативан допринос имале су производња металних производа (пад од 9,0% мг.), нафтна индустрија (-5,5%) и производња папира (-10,0%).

Упркос растућим геополитичким тензијама високофреквентни индикатори указују на постепено убрзање активности у услужном сектору.

Промет у трговини на мало; трговина, саобраћај и услуге смештаја и исхране

Ноћења и доласци туриста, девизни прилив од туризма

Извоз услуга

Грађевинарство

Већина услужних делатности наставља са растом уз приметан опоравак реалног промета у трговини на мало. Са попуштањем инфлације и растом реалног расположивог дохотка становништва очекује се и улазак трговинског промета у позитивну зону.

Промет робе у трговини на мало у првих девет месеци 2023. године номинално је повећан за 8,3%, док је услед нешто више инфлације у овом периоду реално смањен за 3,9% мг. Међутим, успоравање инфлације последњих месеци одражава се и на вредност реалног промета на мало, тако да је након јунског пада од 6,0% мг. у септембру реални промет остао готово непромењен у односу на исти месец претходне године (смањење је износило 0,7% мг).

Истовремено, Србију је посетило око 3,2 милиона туриста, што је повећање од 10,3%, уз раст броја остварених ноћења за 4,2%. У првих осам месеци, девизни прилив по основу туризма већи је за 9,0% и износио је 1.655,8 милиона евра.

У прва два квартала 2023. године, индекс физичког обима саобраћаја је повећан за 26,9% мг. услед раста путничког саобраћаја.

Током 2023. године, настављен је раст извоза услужних делатности, при чему у првих осам месеци нешто више од трећине раста потиче од повећања извоза ИКТ сектора од 34,7% мг.

Након прошлогодишњих неповољних кретања у грађевинарству услед растуће глобалне неизвесности, у 2023. години бележи се снажан опоравак грађевинске активности уз реални раст вредности изведених радова од 11,6% у првих девет месеци. У првих осам месеци број издатих грађевинских дозвола међугодишње је већи за 1,9% мг. У првих девет месеци производња цемента је већа за 1,9%, док је производња грађевинског материјала мања за 4,3% мг.

ЕКСТЕРНИ СЕКТОР

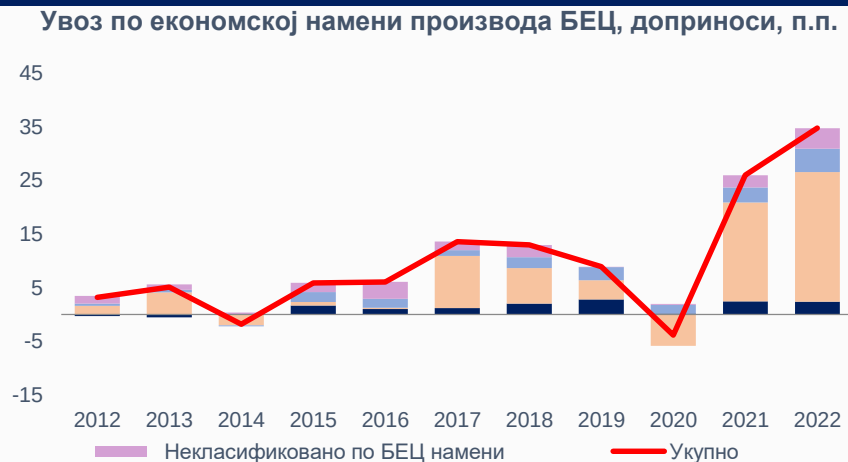
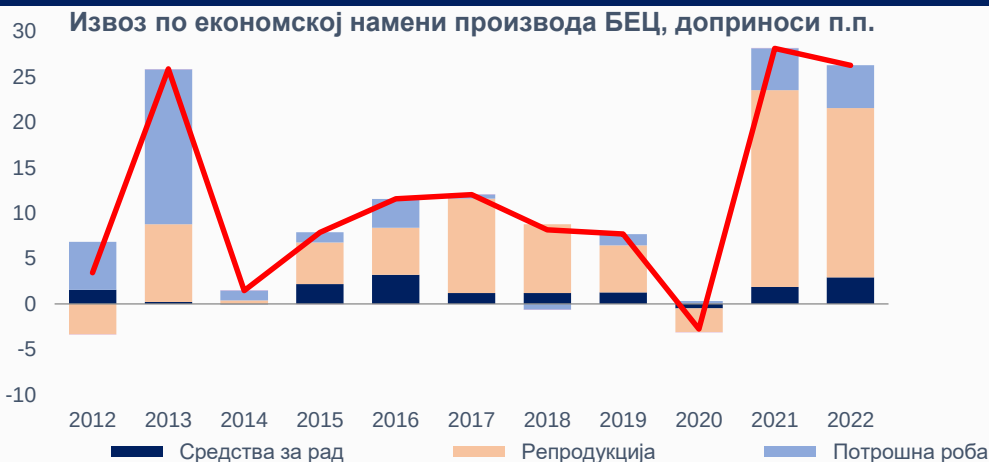
❖
У септембру 2023. године,
међугодишњи пад робног извоза
износио је 5,7%, док је увоз био
мањи за 10,5%

❖
Покривеност робног увоза
извозом у септембру износила је
80,8%

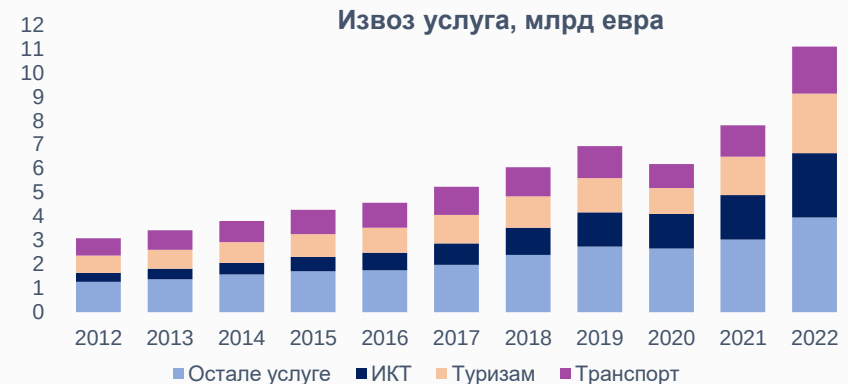
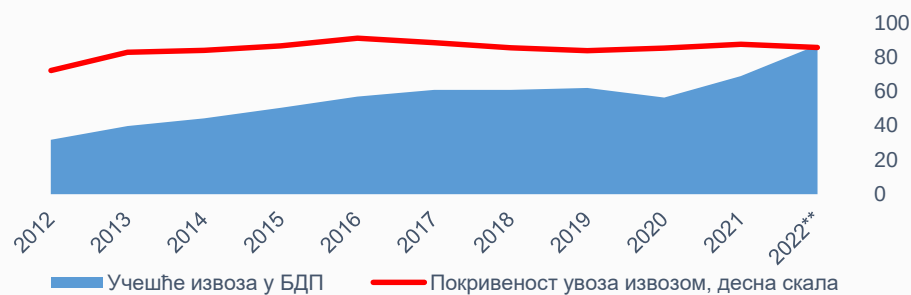
❖
Најзначајнији спољнотрговински
партнери Србије у периоду
јануар-септембар 2023. године су
Немачка, Кина и Италија

❖
У августу 2023. године, дефицит
текућег рачуна износио је 100,7
мил. евра

Након потпуног опоравка спољнотрговинске робне размене у 2021. години од шока изазваног пандемијом, настављен је снажан раст и у 2022. години.

Учешће укупног извоза у БДП, покривеност увоза извозом*

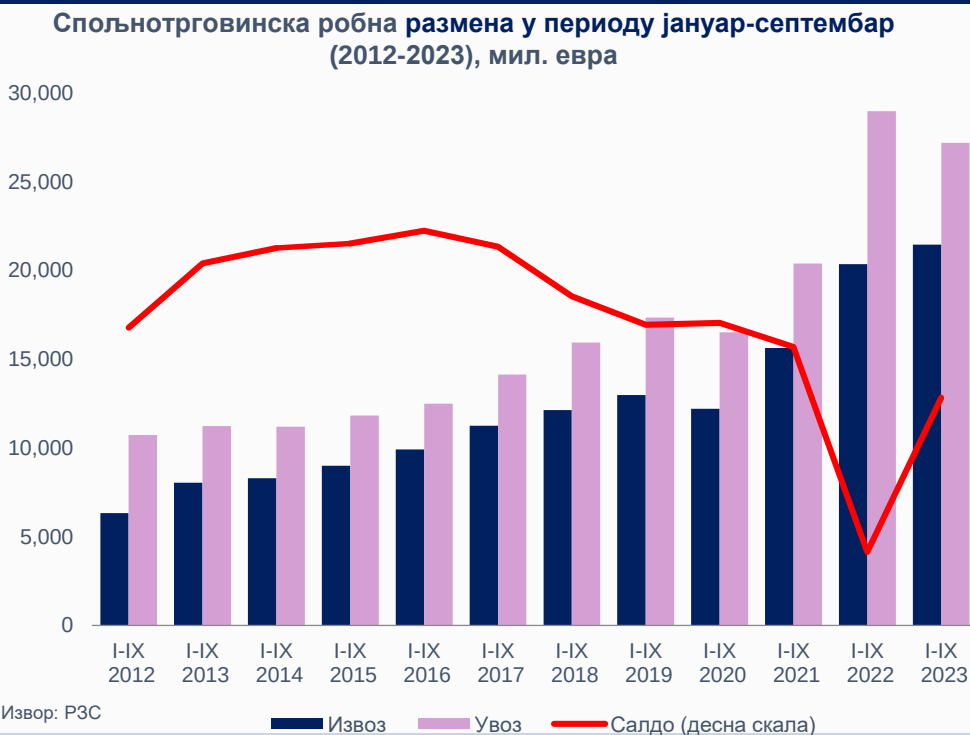
Извор: РЗС: * Процена Мфин, према националним рачунима.
** Процена Мфин на основу годишњих података.

Укупан обим спољнотрговинске робне размене у 2022. години износио је 66,6 млрд евра, и био је за 31,1% већи у односу на 2021. годину. Остварен дефицит спољнотрговинске робне размене износио је 11,4 млрд евра, од чега се 3/4 односи на дефицит у размени енергената.

Висок раст извоза резултат је раста екстерне тражње услед опоравка привреда главних спољнотрговинских партнера након примене рестриктивних мера у борби против пандемије, активирања нових извозно оријентисаних капацитета услед високог прилива СДИ из претходног периода, као и наставка тренда раста извозних цена. Прерађивачка индустрија, као носилац извозне активности, остварила је раст извоза од 22,8% у 2022. години, уз раст у 22 од укупно 23 делатности. На боље извозне перформансе значајно је утицала већа производња и извоз рударства, који је забележио рекордан износ од 1,8 млрд евра, што је готово у потпуности резултат експлоатације руда метала. Пољопривреда је, са друге стране, и поред раста цена житарица и примарних пољопривредних производа, забележила пад извоза од 4,4%, услед слабијих пољопривредних сезона током 2021. и 2022. године.

Поред раста економске активности и повећаног увоза репродукционих добара за потребе привреде, већи увоз током 2022. године пре свега је последица високог раста увоза енергената, пре свега услед снажног раста њихових цена на светском тржишту. У 2022. години увоз репроматеријала забележио је раст од 43,4% и тиме определио и укупан раст увозне активности. Потрошна роба и опрема такође су дали позитиван допринос расту укупног увоза, са оствареним стопама раста од 22,4% и 17,5%, респективно.

Робни извоз и увоз у првих девет месеци 2023. године, износили су 21,5 и 27,2 млрд евра респективно, док је покривеност увоза извозом повећана на 79,1% у односу на 70,3% у истом периоду претходне године

Само у септембру 2023. године, спољнотрговинска робна размена је међугодишње смањена за 8,4% и износила је 5,4 млрд евра, услед пада извоза од 5,7% и увоза од 10,5%.

Робни извоз у септембру 2023. године, износио је 2,4 млрд евра, што је смањење од 5,7% м.г. пре свега као последица пада извоза електро-енергетског сектора и пољопривредних производа, док је извоз прерађивачке индустрије остао готово непромењен у односу на исти месец претходне године. У оквиру прерађивачке индустрије најзначајнији позитиван допринос остварили су аутомобилска, металска и машинска индустрија (прираст од 30,8; 19,6 и 18,4 мил. евра, респективно).

Вредност робног увоза у септембру износила је 3,0 млрд евра и смањена је за 10,5%, м.г. што је у значајној мери последица високе базе у претходној години, као и ниже цена енергената на светском тржишту. Паду увоза највише је допринео мањи увоз репродукционих добара, где је забележен пад од 15,6% (смањење од 303,9 мил. евра), као и нижи увоз опреме (пад од 21,5%, односно 93,1 мил. евра), док је увоз потрошне робе забележио раст од 3,5% (односно 19,5 мил. евра).

У првих девет месеци 2023. године, робни извоз је повећан за 5,6% (односно 1,1 млрд евра), при чему је извоз прерађивачке индустрије повећан за 7,0% (за 1,2 млрд евра). Највећи раст извозне активности у оквиру прерађивачке индустрије забележен је у електричној (21,5%), аутомобилској (23,9%) и машинској индустрији (30,6%), а позитивни допринос забележен је и код металске (23,8%) и електронске индустрије (30,1%).

Пад робног увоза, у истом периоду износио је 6,1% и забележен је у 16 од 23 области прерађивачке индустрије. Паду укупног робног увоза највише је допринео пад увоза репроматеријала од 12,1%, м.г., уз истовремени пад увоза опреме од 12,3%, м.г. Са друге стране, увоз потрошне робе забележио је раст од 6,9%.

Најзначајнији спољнотрговински партнери Србије у периоду јануар-септембар 2023. године

Робни извоз (мил. евра) и најзначајнији производи (%)

3,229.3

Ротационе електричне машине	18.6
Опрема за дистрибуц.ел.енерг.	13.9
Делови, прибор за мотор. возила	7.8
Шинска возила и опрема	4.6
Остало	55.1

14,0%

Робни увоз (мил. евра) и најзначајнији производи (%)

3,571.7

Путнички аутомобили	5.6
Лекови	5.1
Бакар	4.9
Елек. апар. за струјна кола и сл.	2.7
Остало	81.7

822.5

Руде бакра и концентрати	71.2
Бакар	21.7
Дрво, просто обрађено	2.2
Елек. апар. за струјна кола и сл.	0.6
Остало	4.3

8,6%

3,364.9

Телекомуникациона опрема	7.3
Машине за АОП и јединице	2.8
Електришне машине, апарати	2.5
Елек. апар. за струјна кола и сл.	2.3
Остало	85.1

1,341.1

Обућа	8.9
Одећа	7.1
Гуме за аутомобиле и сл.	5.7
Намештај и делови	4.8
Остало	73.6

6,8%

1,953.2

Кожа	5.7
Бакар	2.6
Производи од пластике	2.6
Машине за поједине инд. гране	2.1
Остало	86.9

1,507.1

Уља од нафте и минерала	9.8
Електрична енергија	4.7
Алкохолна пића	3.1
Обућа	2.8
Остало	79.5

4,7%

771.0

Електрична енергија	15.6
Кокс, полукокс, ретортни угаљ	14.0
Шипке, профили, фазонски челик	12.2
Брикети, мрки угаљ, тресет	8.9
Остало	49.2

1,172.0

Опрема за дистрибуц. ел. енерг.	18.2
Електрична енергија	15.2
Термојонске електронске цеви	7.3
Пумпе за течности	3.8
Остало	55.5

4,7%

1,097.3

Уља од нафте и минерала	9.7
Гас природни, течни или не	8.0
Лекови	7.8
Опрема за дистрибуц. ел. енерг.	6.0
Остало	68.5

854.2

Елек. и неелек. опрема за домаћинства	10.6
Прибор за одећу од текстила	7.5
Воће свеже или суво	6.2
Сточна храна (осим жита у зрну)	6.0
Остало	69.7

4,5%

1,315.4

Гас природни, течни или не	69.7
Ђубрива (сем сирових)	12.7
Дуван, прерађен	2.1
Неорг. хемиј. елем., оксиди, соли	2.1
Остало	13.5

Учешће у ук. сп.трг.
робној размени

У првих десет месеци 2023. године, укупна вредност извоза 15 највећих извозника износила је 6,0 млрд евра. Највећи извозник је Serbia Zijin Mining, а следе Serbia Zijin Copper и HBIS група.

15 НАЈВЕЋИХ ИЗВОЗНИКА* у периоду јануар-октобар 2023. године (мил. евра)

НАЗИВ ИЗВОЗНИКА	МЕСТО	ИЗВОЗ
SERBIA ZIJIN MINING D.O.O.	БРЕСТОВАЦ	957.1
SERBIA ZIJIN BOR COPPER	БОР	633.5
HBIS GROUP SERBIA IRON & STEEL D.O.O.	БЕОГРАД	458.9
ZF SERBIA D.O.O.	ПАНЧЕВО	415.8
LEONI WIRING SYSTEMS SOUTHEAST	ПРОКУПЉЕ	415.7
TIGAR TYRES	ПИРОТ	397.1
DRUŠTVO ZA TRGOVINU ROBERT BOSCH	БЕОГРАД	380.6
HENKEL SRBIJA	БЕОГРАД	353.2
YURA CORPORATION	РАЧА	331.5
NAFTNA INDUSTRIJA SRBIJE	НОВИ САД	329.1
HEMOFARM	ВРШАЦ	289.9
SCM POWER D.O.O.	БЕОГРАД	282.9
PHILIP MORRIS OPERATIONS	НИШ	242.5
MINTH AUTOMOTIVE EUROPE D.O.O.	ЛОЗНИЦА	237.8
GORENJE	ВАЉЕВО	237.1

Најзначајнији извозни производи у периоду јануар-септембар 2023. године

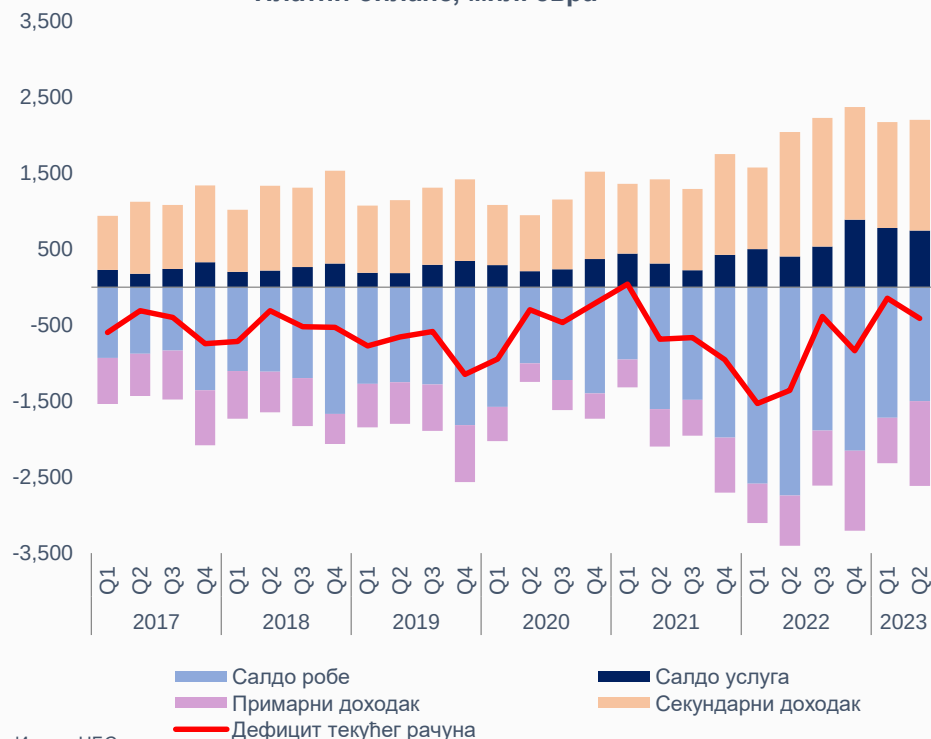
Најзначајнији увозни производи у периоду јануар-септембар 2023. године

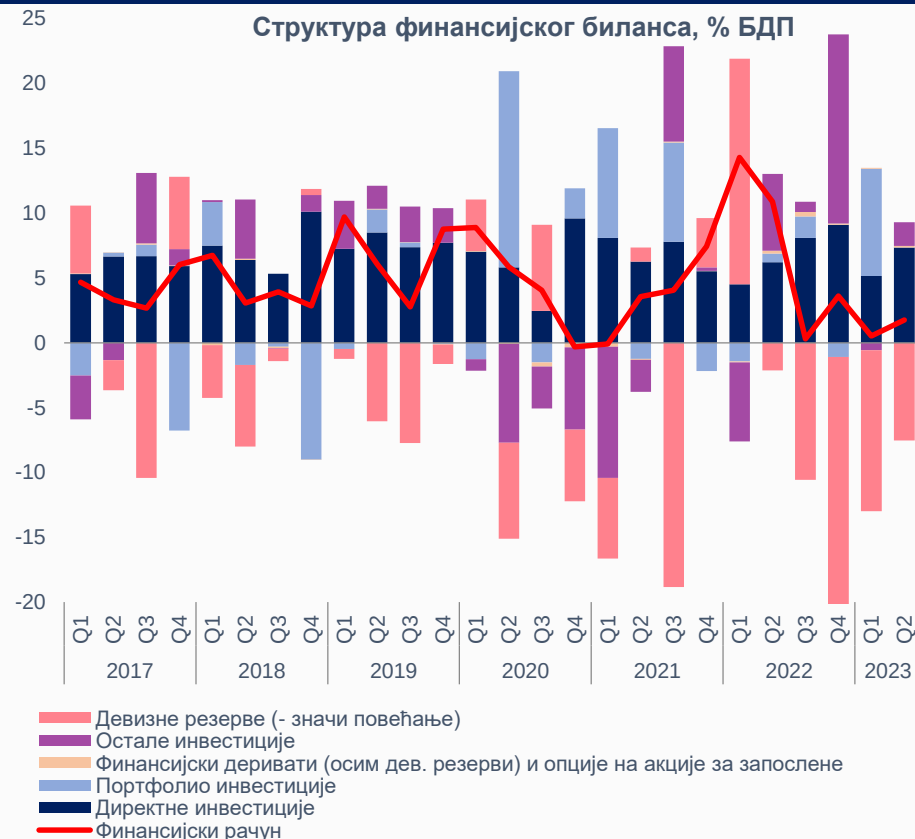
* Према евиденцији Управе царина, појединачни подаци (без сумирања компанијских групација и холдинга)

У првих осам месеци 2023. године, на текућем рачуно платног биланса забележен је дефицит у износу од 697,9 мил. евра, што је за 2,4 млрд евра мањи дефицит него у истом периоду претходне године. Смањењу дефицита текућег рачуна у највећој мери допринело је смањење робног дефицита.

Платни биланс, мил. евра

Структура финансијског биланса, % БДП

Извор: НБС

Укључени су међукомпанијски кредити и реинвестирана добит.

Дефицит роба и услуга у истом периоду износио је 2,3 млрд евра, што представља међугодишње смањење од 3,1 млрд евра.

У 2022. години забележен је дефицит текућег рачуна од 4,2 млрд евра (-6,9% БДП), уз рекордни прилив СДИ (4,4 млрд евра).

У периоду јануар-август 2023. године, робни дефицит је износио 4,1 млрд евра и нижи је за 2,6 млрд евра мг. На рачуно услуга забележен је суфицит који је међугодишње већи за 554,5 мил. евра, и износио је 1,8 млрд евра.

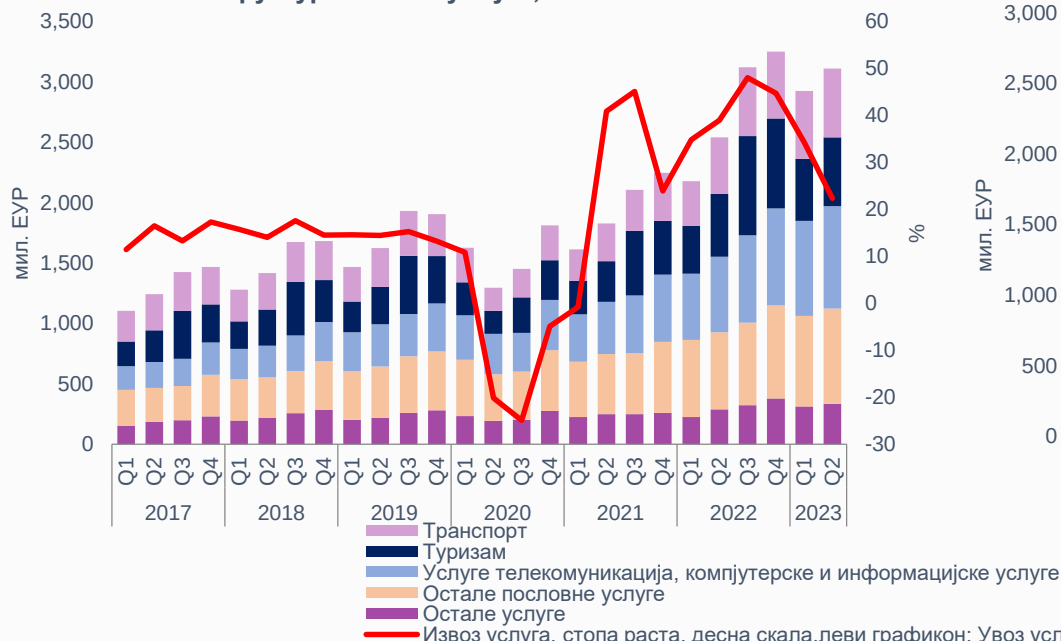
Дефицит примарног дохотка био је виши за 52,5% (повећање од 819,9 мил. евра), док је суфицит секундарног дохотка био виши за 1,7% и износио је 3,9 млрд евра, највећим делом услед повећаног нето прилива дознака из иностранства (раст од 7,7%).

Нето прилив СДИ износио је 2,6 млрд евра, док је укупан прилив по основу СДИ износио 2,8 млрд евра.

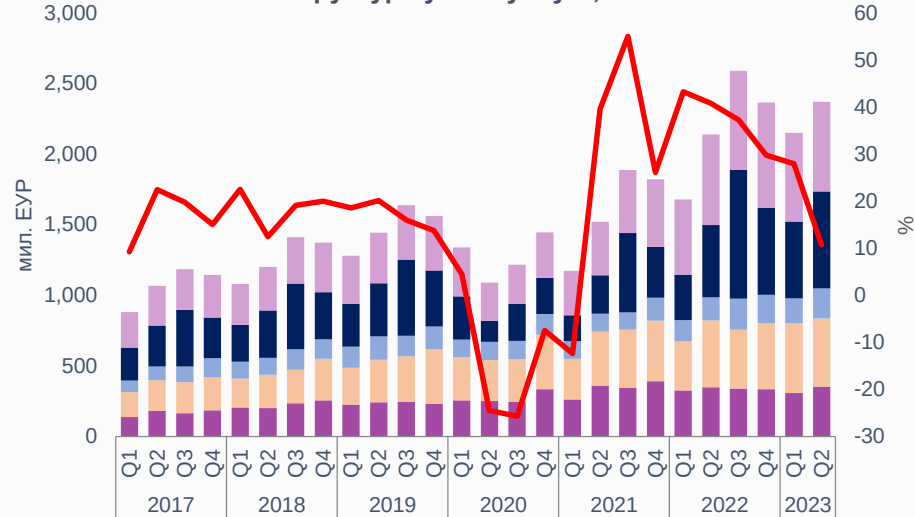
Нето прилив портфолио инвестиција у посматраном периоду износио је 1,2 млрд евра.

Суфицит у спољнотрговинској размени услуга у периоду јануар-август 2023. године износио је 1,8 милијарде евра, и већи је за 44,8%. Највећи суфицит остварен је у ИКТ сектору и пословним услугама.

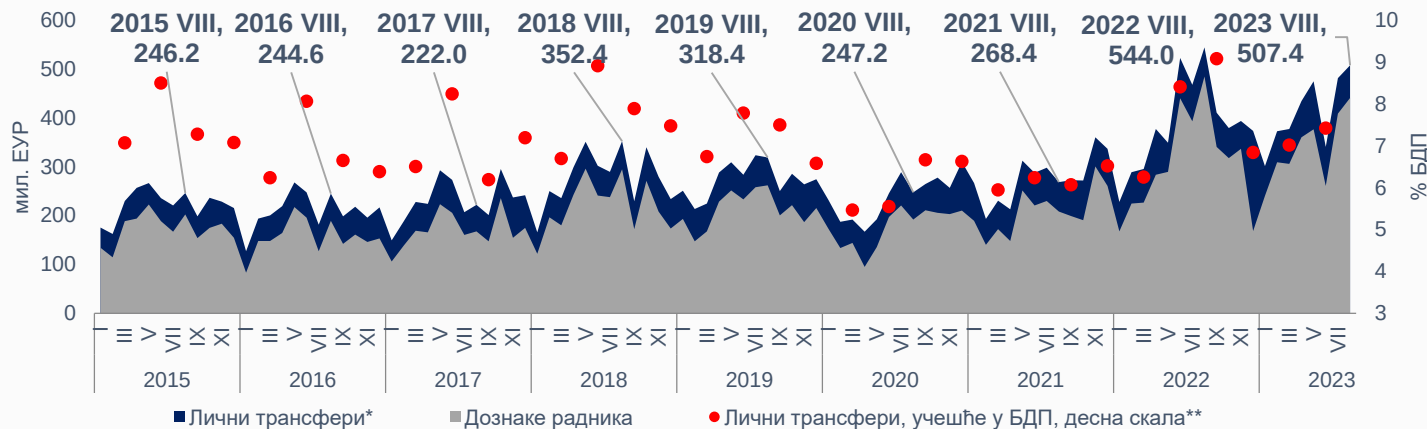
Структура извоза услуга, мил. ЕУР

Структура увоза услуга, мил. ЕУР

Лични трансфери* и дознаке радника, мил. ЕУР

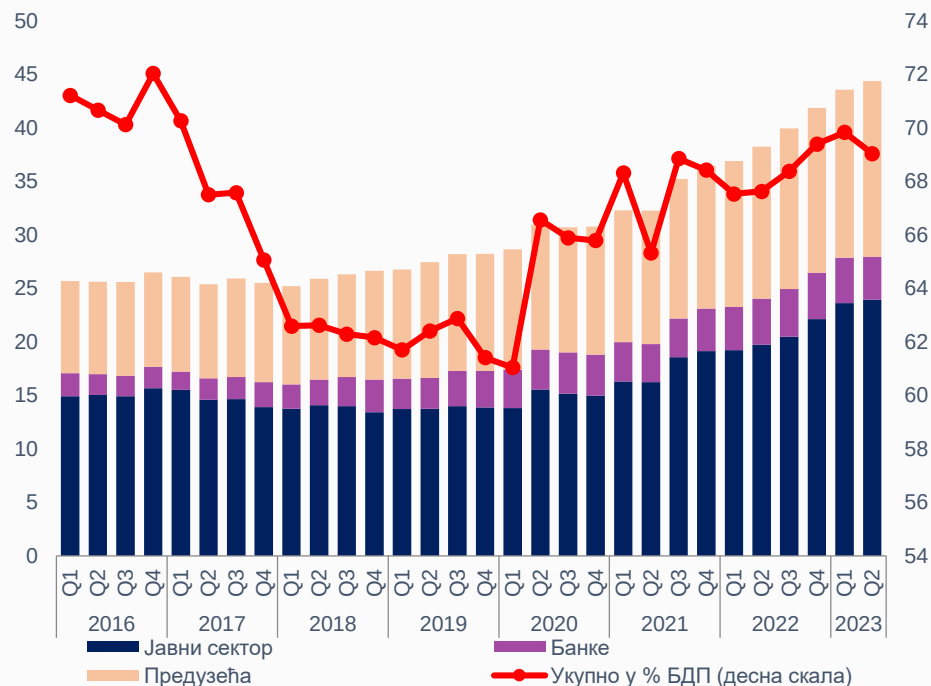
Од почетка године бележи се раст трансфера и дознака из иностранства. Лични трансфери из иностранства повећани су међугодишње за 7,1%.

* Текући трансфери између резидентних и нерезидентних домаћинстава.

** Процена МФин за 2022. на основу прелиминарних података о БДП.

Укупан спољни дуг на крају јуна 2023. године износио је 69% БДП.

Спољни дуг, у млрд евра

Спољни дуг/извоз робе и услуга

Спољни дуг/БДП

На крају јуна спољна задуженост јавног сектора у односу на крај претходне године у повећана је за 1,8 млрд евра, уз истовремени раст задужености предузећа од 989,9 мил. евра, док је банкарски сектор смањио задуженост за 311,3 мил. евра.

На крају јуна 2023. године, у поређењу са крајем претходне године рацио спољни дуг према извозу смањен је са 110,2% на 109,5%, док је рацио спољни дуг према БДП смањен са 69,4% на 69,0%.

Према критеријумима Светске банке*, тренутни ниво спољног дуга према извозу робе и услуга сврстава Србију у ред ниско задужених земаља, док према рацију спољни дуг/БДП припада реду средње задужених земаља.

* Према критеријумима Светске банке, земља је ниско задужена ако је однос спољног дуга и извоза робе и услуга испод 132%, а високо задужена ако је тај однос изнад 220%. Према истим критеријумима, земља је ниско задужена ако је однос спољног дуга и БДП испод 48%, а високо задужена ако је тај однос изнад 80%.

ТРЖИШТЕ РАДА

❖
Формална запосленост у септембру је
већа за 2,4% мг.

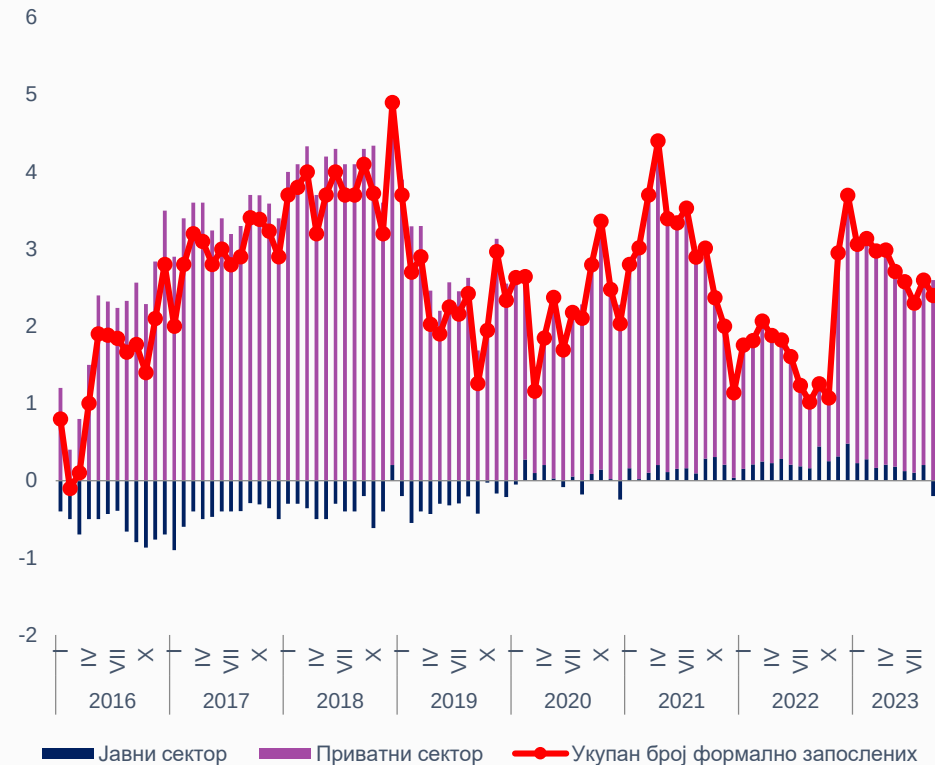
❖
Стопа незапослености у Q2 2023. године
износила је 9,6%

❖
Према подацима Националне службе за
запошљавање број незапослених лица у
септембру је био мањи за 8,6% мг.

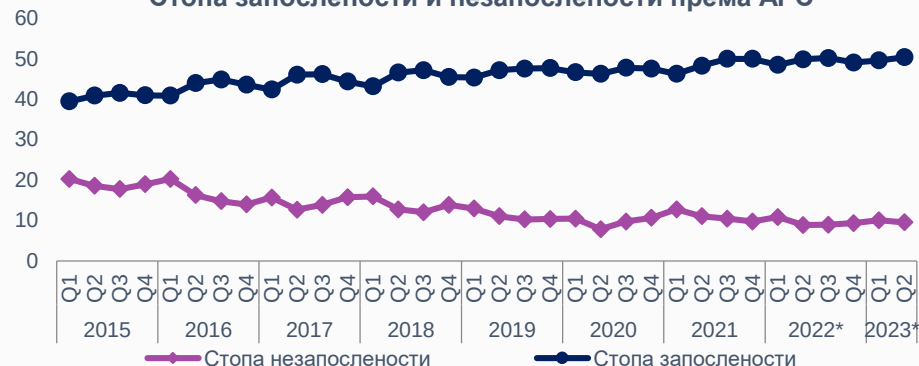
❖
Просечна нето зарада у августу износила
је 86.112 динара (735 евра).

У септембру 2023. године забележен је наставак тренда позитивних кретања на тржишту рада, који се одражавао, пре свега, кроз раст запослености.

Просечан број формално запослених, допринос међугодишњој стопи раста

Стопа запослености и незапослености према АРС

* Подаци су израчунати на основу демографских процена за 2022. годину, према Попису становништва, домаћинства и станова 2022. године, и нису упоредиви са претходним подацима.

Број незапослених лица према НСЗ

Посматрано по делатностима најзначајнији међугодишњи раст запослености у септембру је регистрован у научно-техничким делатностима, ИКТ и прерађивачкој индустрији.

Према ЦРОСО* евиденцији повећање запослености у септембру на међугодишњем нивоу износило је 2,4% и у потпуности је био резултат раста запослености у приватном сектору (3,6%), док је у јавном сектору број запослених био мањи за 0,6%.

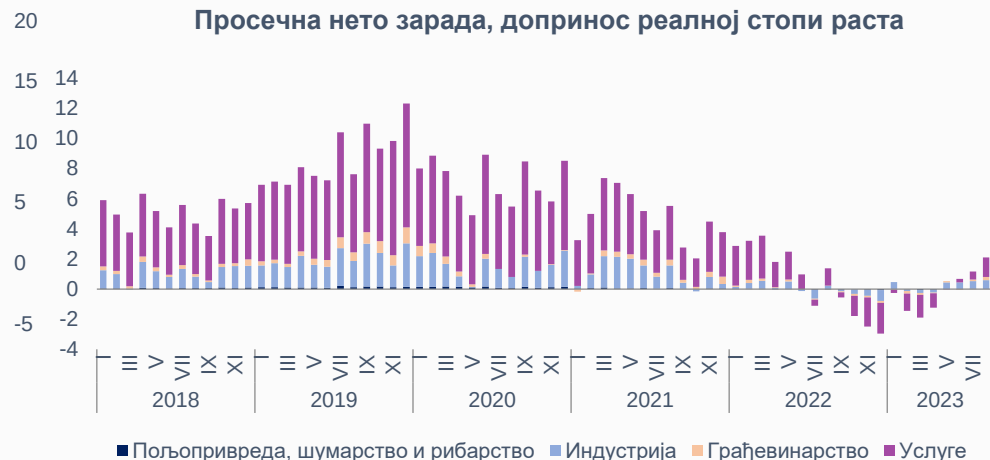
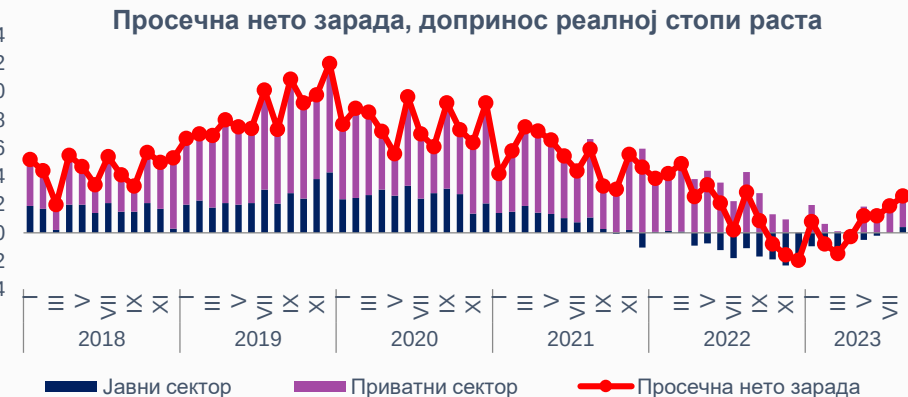
У периоду јануар-септембар раст запослености је износио 2,7% у поређењу са истим периодом претходне године. Најзначајнији допринос расту дао је раст запослености у ИКТ и научно-техничким делатностима.

* Централни регистар обавезног социјалног осигурања

Према подацима Националне службе за запошљавање број незапослених лица у септембру је био мањи за 8,6%, мг.

Према подацима Анкете о радној снази у другом кварталу 2023. године у поређењу са истим кварталом претходне године стопа запослености је повећана за 0,5 п.п. и износила је 50,4%. Истовремено стопа незапослености је повећана за 0,7 п.п. на 9,6%.

Просечна нето зарада у августу 2023. године је међугодишње повећана за 14,4% номинално и износила је 86.112 динара. Истовремено, посматрано у реалним вредностима зарада је повећана за 2,6%.

Секторски посматрано, најзначајнији међугодишњи реални раст зарада у августу забележен је у трговини и прерађивачкој индустрији.

Међугодишњи реални раст зарада у августу био је претежно резултат раста зарада у приватном сектору, које су забележиле реално повећање од 3,0%.

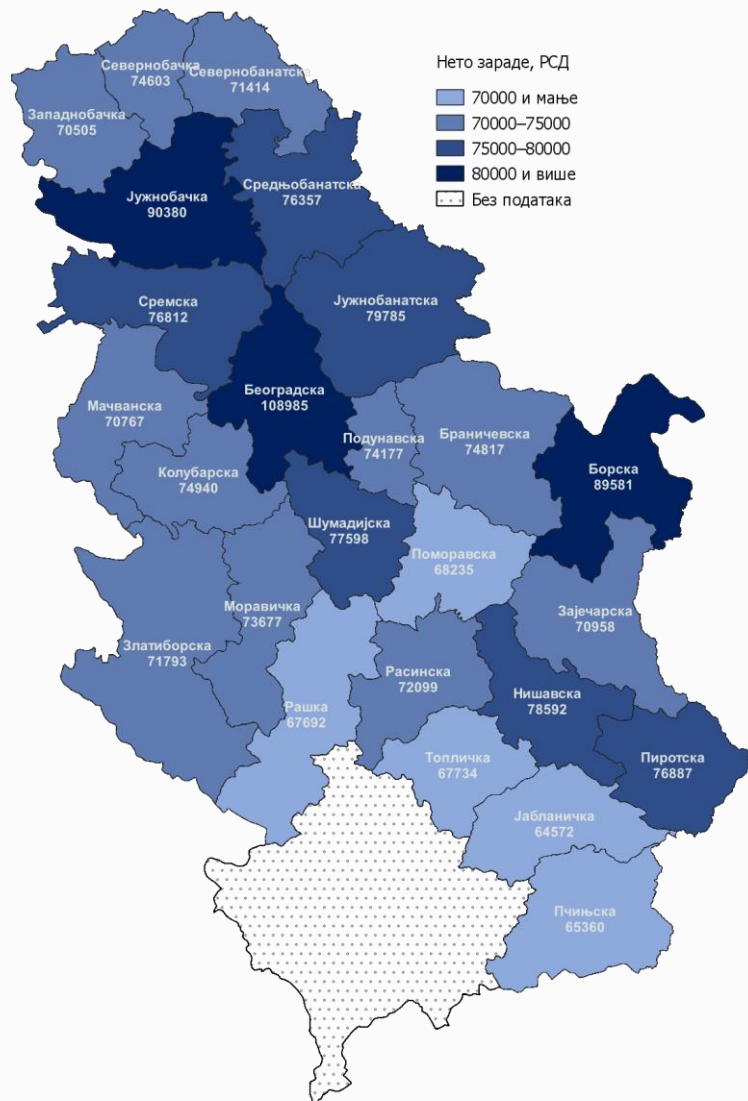
У периоду јануар-август зараде су забележиле реални међугодишњи раст од 0,7%.

Од 2023. године повећана је минимална цена рада за 14,3% на 230,0 динара по радном часу.

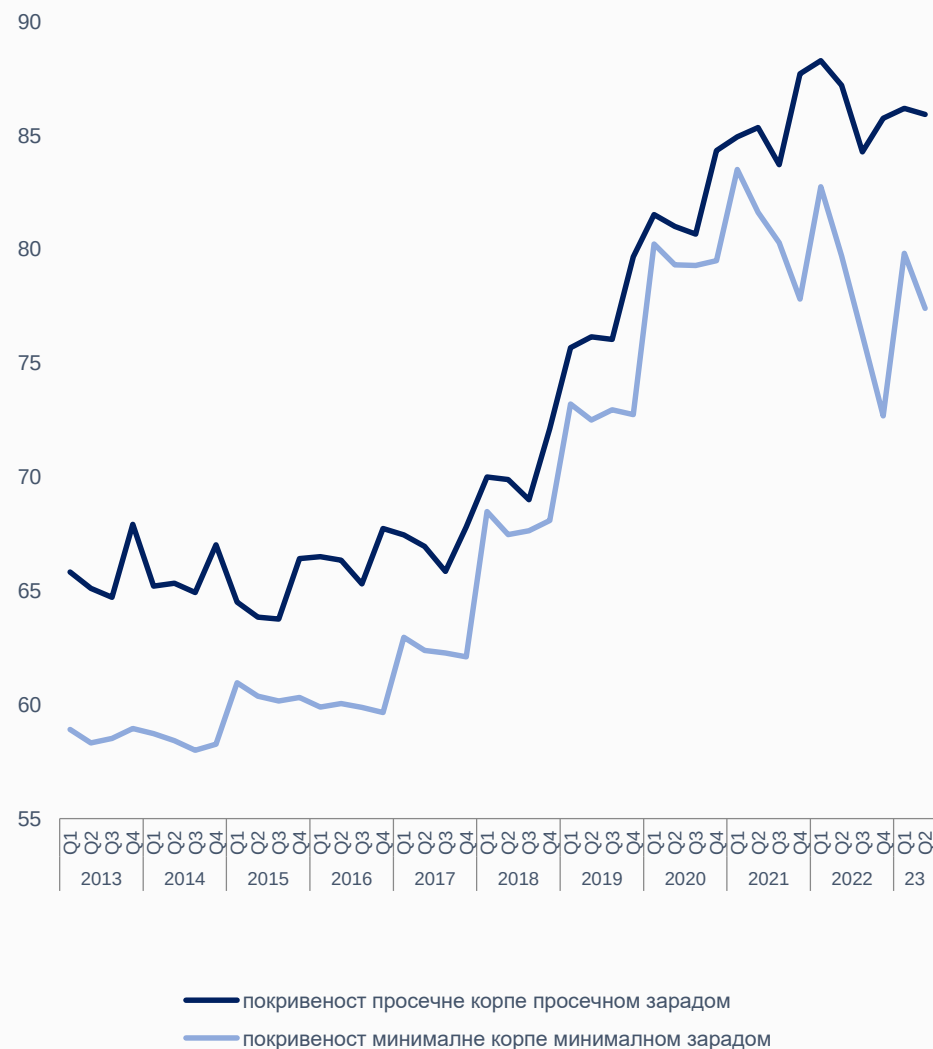
Извор: РЗС, прерачунато у МФИН

Активне мере Владе РС креиране су у смеру смањења идентификованих регионалних и социјалних неједнакости.

Просечне нето зараде по областима, август 2023. године

Однос зараде и потрошачке корпе

Извор: РЗС и Министарство трговине, туризма и телекомуникација

МОНЕТАРНА КРЕТАЊА

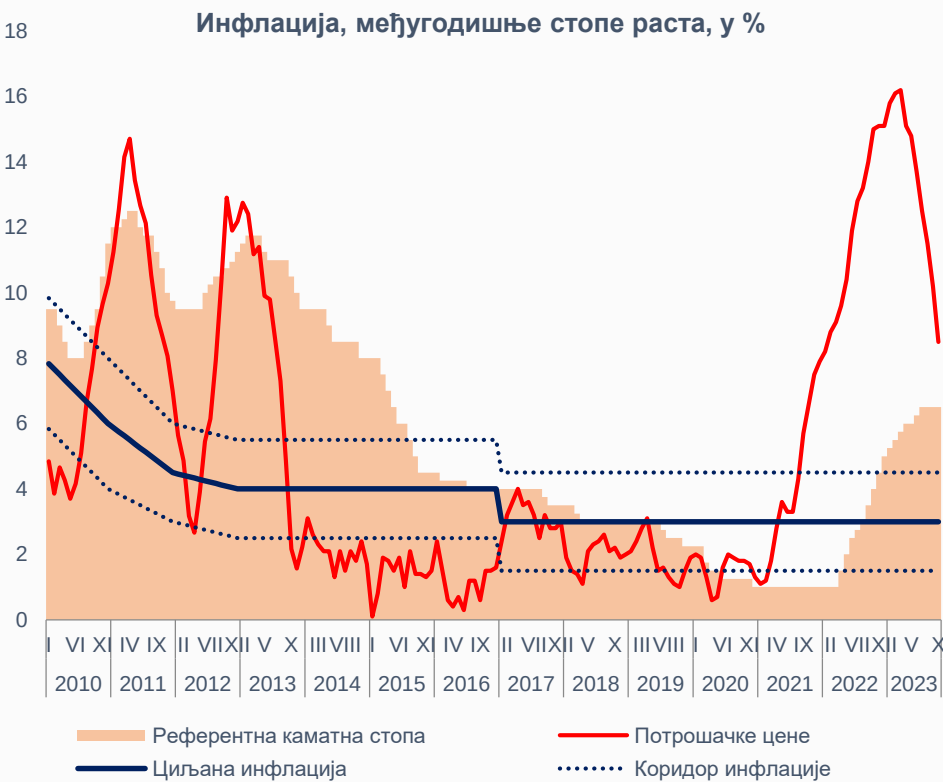
❖
Међугодишња инфлација је у октобру
износила 8,5%

❖
Кредитна активност је номинално
мања за 0,5% у односу на септембар
2022. године

❖
Очувана је релативна стабилност
динара и у септембру 2023.

❖
Девизне резерве на крају септембра
износиле су 24,2 млрд евра, што је
више за 7,7 млрд евра, мг.

У октобру 2023. године настављено је успоравање раста потрошачких цена тако да је на међугодишњем нивоу стопа инфлације износила 8,5%. Као резултат опадајућих инфлаторних притисака, НБС је у новембру задржала референтну каматну стопу на нивоу од 6,50%.

Истовремено базна инфлација је била знатно нижа и износила је 7,3%, на шта је значајно утицала очувана стабилност девизног курса, као и очувано пословно и потрошачко поверење.

У октобру раст потрошачких цена је наставио да се креће на опадајућој путањи, па је на међугодишњем нивоу износио 8,5%, што је и даље изнад циљаног нивоа. На овакво кретање инфлације утицали су ублажени трошковни притисци, наставак успоравања раста цена хране, као и цена производа и услуга у оквиру базне инфлације (индекс потрошачких цена по искључењу хране, енергије, алкохола и цигарета).

Током 2023. године повећана је рестриктивност монетарне политике. Тако је од почетка године шест пута повећана референтна каматна стопа на ниво од 6,50%, као и стопа на кредитне олакшице на 7,75%, док је стопа на депозитне олакшице повећана на 5,25%. На задржавање референтне каматне стопе на непромењеном нивоу од јула до новембра 2023. године утицали су наставак попуштања глобалних инфлаторних притисака, успостављена опадајућа путања домаће инфлације и њено очекивано кретање у границама циља у хоризонту монетарне политике, као и ефекти досадашњег пооштравања монетарне политике.

Извор: РЗС, НБС

Укупна кредитна активност је у септембру 2023. године забележила пад од 0,5%, мг.

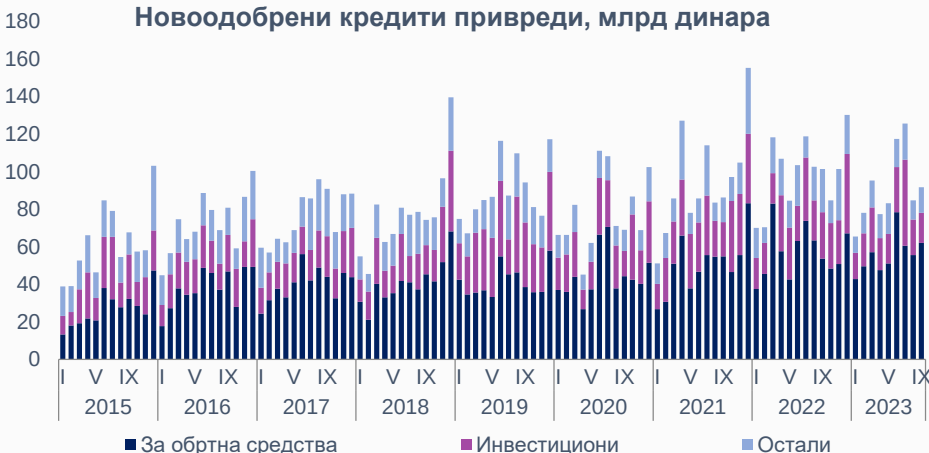
Међугодишње стопе раста кредитне активности

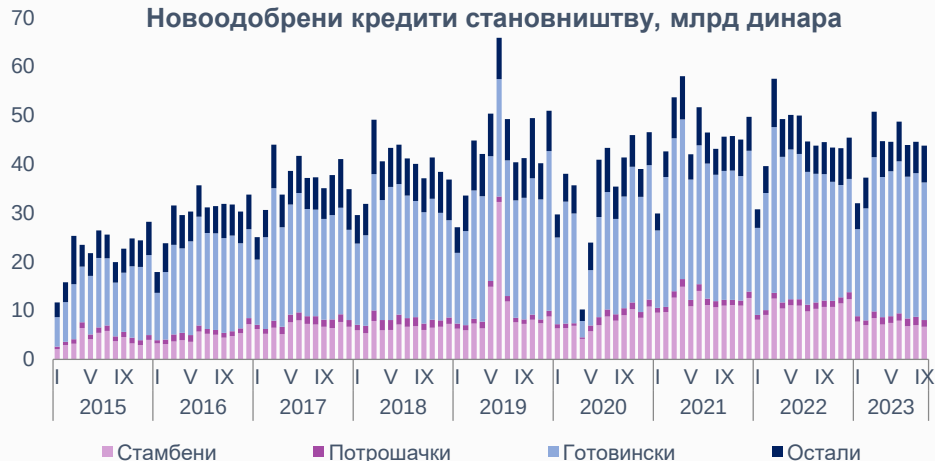
Кредитна активност, доприноси мг. стопи

Новоодобрени кредити привреди, млрд динара

Новоодобрени кредити становништву, млрд динара

Негативан допринос паду укупних кредита потиче од кредитне активности привреде, док су кредити становништву имали позитиван допринос. На крају августа рацио проблематичних кредита износио је 3,2%.

Пад кредита је последица високе базе и заоштравања монетарне политике НБС и ЕЦБ. У септембру је регистровано номинално смањење укупних пласмана за 0,5%, раст пласмана становништву од 1,6%, док је код привреде забележен пад од 2,3%, мг.

Извор: НБС

Пооштравање монетарних услова праћено је и растом каматних стопа на нове динарске кредите привреди и становништву. Услед заоштравања монетарне политике ЕЦБ бележи се и раст каматних стопа на евроиндексиране кредите на домаћем тржишту. Каматна стопа на укупне новоодobreне динарске кредите је порасла за 2,7 п.п. и износила је 11,69% у септембру. Укупни новоодобрени кредити су смањени за 7,1%, мг.

Динар је просечно у септембру 2023. године номинално и реално апрецирао за 0,1% и 5,8% м, респективно.

Кретање девизног курса и интервенције НБС на међубанкарском девизном тржишту

Реални и номинални курс, индекси децембар 2010=100

Покривеност увоза роба и услуга девизним резервама

Девизне резерве и девизна штедња становништва, млрд ЕУР

* Према последње расположивом податку из платног биланса НБС.

Ради ублажавања прекомерних краткорочних осцилација курса динара НБС је у септембру интервенисала на међубанкарском девизном тржишту нето куповином динара у износу од 615 мил. евра.

Девизне резерве су у септембру у односу на претходни месец повећане за 0,6 млрд евра и износиле су 24,2 млрд евра. Прилив је првенствено резултат интервенција Народне банке Србије на домаћем девизном тржишту нето куповином динара.

ФИСКАЛНА КРЕТАЊА

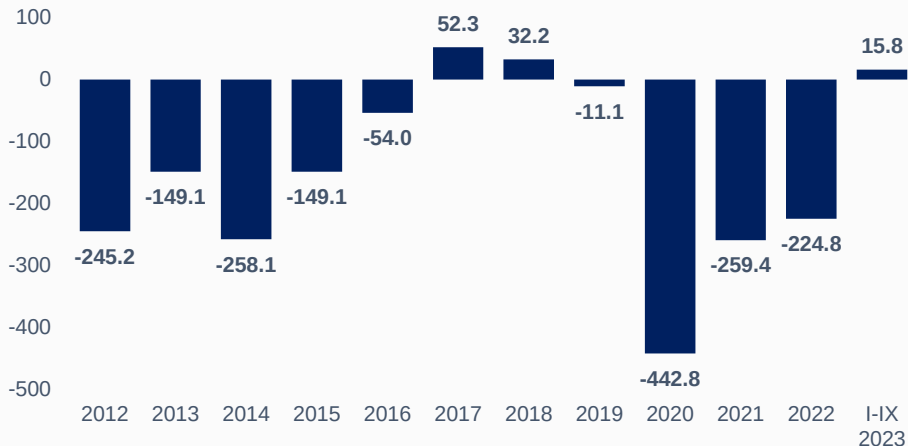
❖
У периоду јануар-септембар 2023. године на нивоу сектора државе остварен је фискални суфицит од 15,8 млрд динара

❖
У првих девет месеци 2023. године, јавни приходи сектора државе бележе раст од 10,7%, највише захваљујући већим приходима од доприноса и пореза на добит, док расходи бележе раст од 11,7%, највећим делом због већих пензија и субвенција у сектору пољопривреде.

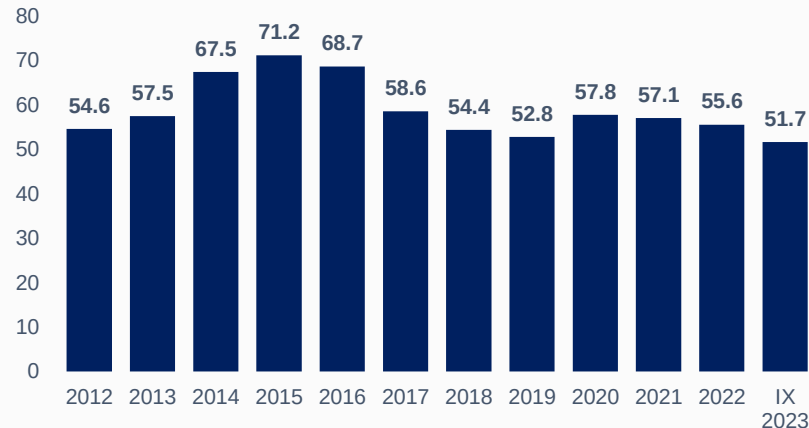
❖
На крају септембра 2023. године јавни дуг сектора државе износи 51,7% БДП, док дуг централног нивоа власти износи 51,3% БДП.

У периоду јануар-септембар 2023. године остварен је суфицит сектора државе од 15,8 млрд динара, док јавни дуг бележи ниво од 51,7% БДП

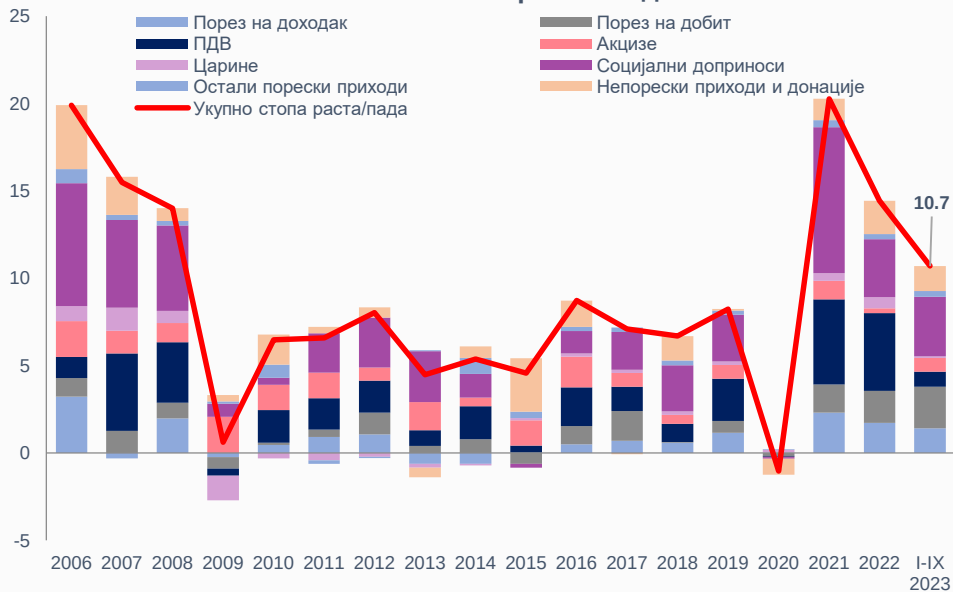
Фискални резултат сектора државе у периоду 2012 – септембар 2023. године, у млрд дин.

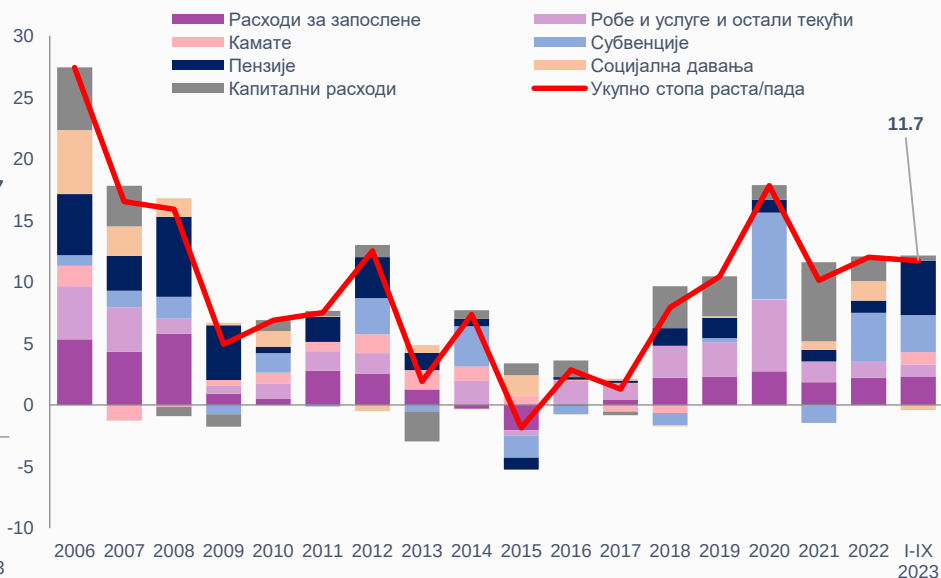
Јавни дуг сектора државе у % БДП, у периоду 2012 – септембар 2023. године

Доприноси годишњој стопи раста прихода у периоду 2006 – септембар 2023. године

Доприноси годишњој стопи раста расхода у периоду 2006 – септембар 2023. године

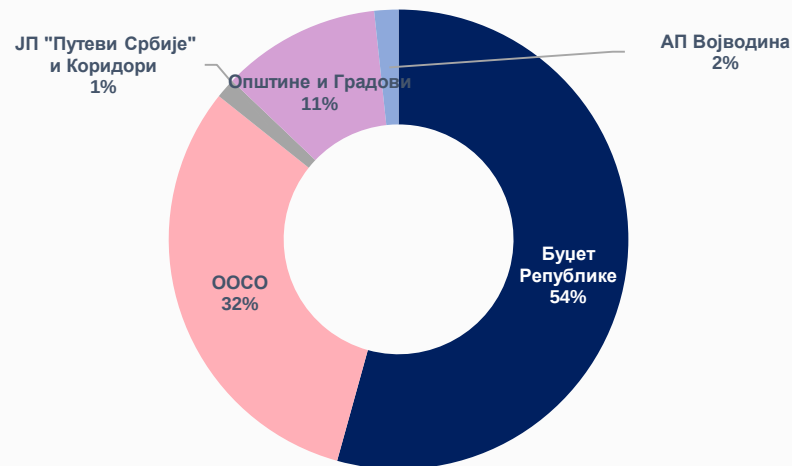

У периоду јануар-септембар 2023. године у буџету Републике забележен је дефицит од 13,4 млрд динара

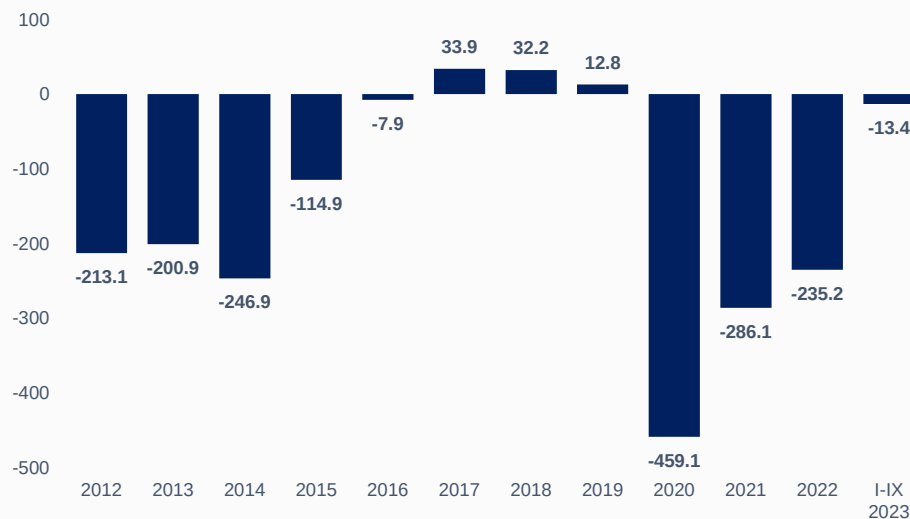
Консолидовани резултат сектора државе по нивоима власти за период 2012 – септембар 2023. године, у млрд дин

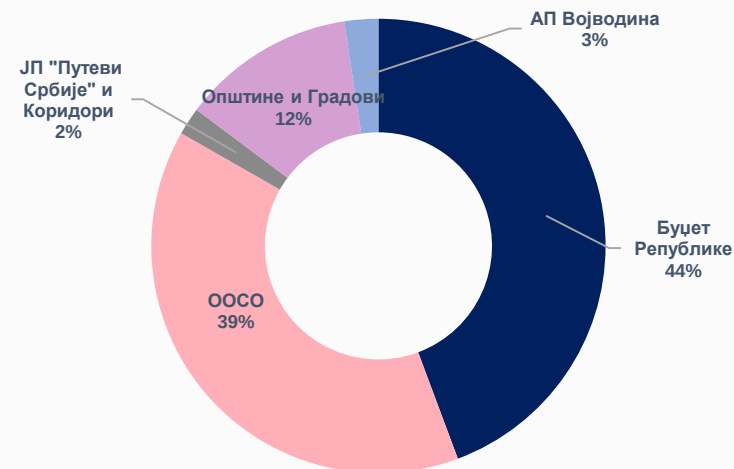
Структура консолидованих јавних прихода по нивоима власти у септембру 2023. године, у %*

Фискални резултат буџета Републике у периоду 2012 - септембар 2023. године, у млрд дин

Структура консолидованих јавних расхода по нивоима власти у септембру 2023. године, у %*

* не укључујући трансферна примања и давања између нивоа власти

Нови сет фискалних правила саставни је део Закона о изменама и допунама Закона о буџетском систему, усвојеног крајем 2022. године

Општа фискална правила*:

- дуг сектора државе, укључујући обавезе по основу реституције, неће бити већи од 60% БДП.
- циљани средњорочни дефицит је 0,5% БДП.

Уколико је дуг сектора државе изнад 60% БДП, фискална позиција сектора државе мора бити уравнотежена, тако да дефицит износи највише 0% БДП.

Уколико је дуг сектора државе између 55% и 60% БДП дефицит износи највише 0,5% БДП.

Уколико је дуг сектора државе између 45% и 55% БДП дефицит износи највише 1,5% БДП.

Уколико је дуг сектора државе испод 45% БДП, дефицит неће прећи износ од 3% БДП.

Посебна фискална правила**:

- учешће плата сектора државе у БДП до 10%.
- индексирање пензија зависно од њиховог учешћа у БДП.

Уколико су укупни расходи за пензије и новчани износ као увећање за пензију мањи од 10% БДП, пензија ће се ускладити према промени просечне зараде без пореза и доприноса, на начин дефинисан законом који уређује пензијско и инвалидско осигурање.

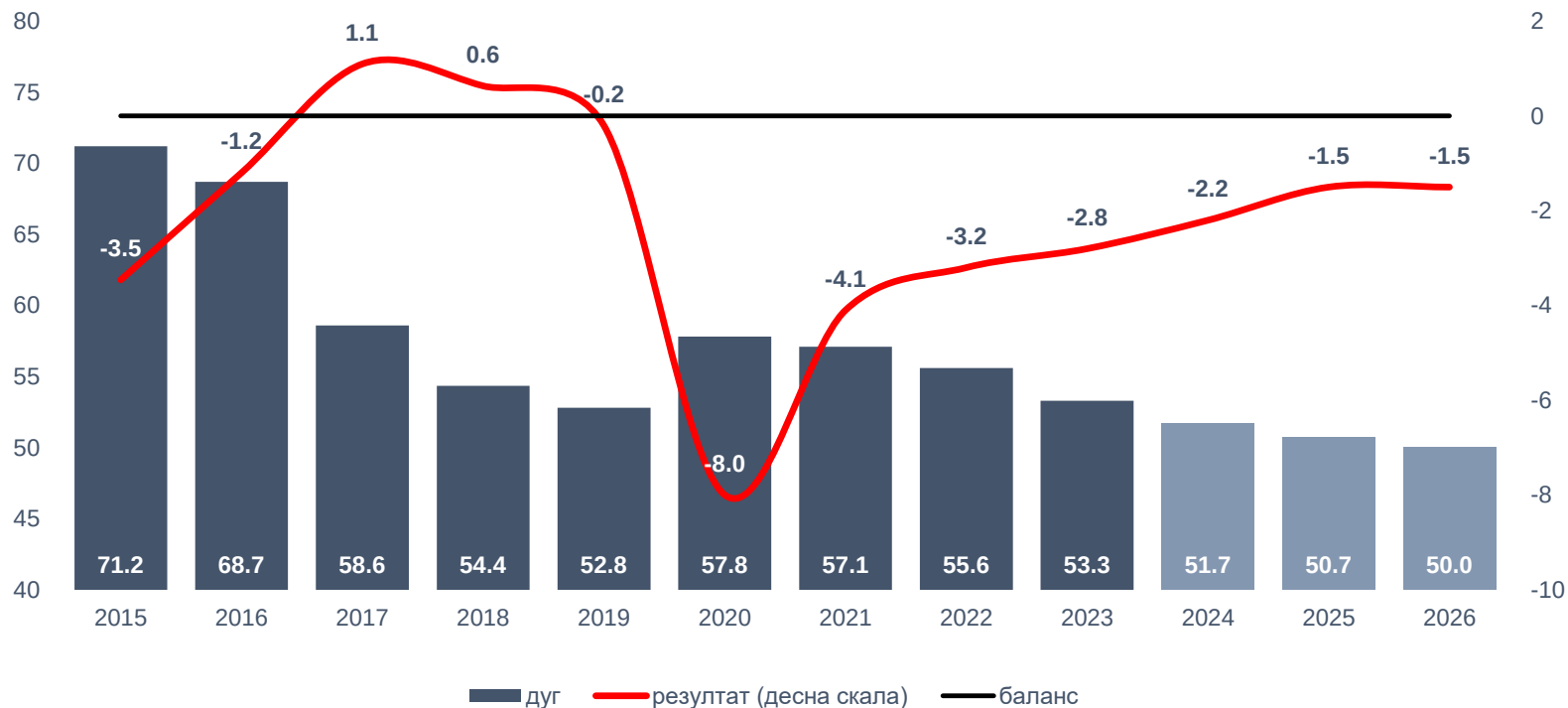
Уколико су укупни расходи за пензије и новчани износ као увећање за пензију 10% или већи од 10%, а мањи од 10,5% БДП, пензија ће се ускладити са збиром половине процента промене просечне зараде без пореза и доприноса и половине процента промене потрошачких цена, на начин дефинисан законом који уређује пензијско и инвалидско осигурање.

Уколико су укупни расходи за пензије и новчани износ као увећање за пензију једнаки или већи од 10,5% БДП, пензија ће се ускладити према промени потрошачких цена, на начин дефинисан законом који уређује пензијско и инвалидско осигурање.

* примењиваће се од доношења закона о буџету Републике Србије за 2025. годину, до тада ће се примењивати фискални циљеви утврђени у Фискалној стратегији

** примењиваће се од доношења закона о буџету Републике Србије за 2023. годину, уз постепено ширење обухвата сектора државе, у складу са законом

Фискални резултат и дуг сектора државе, у % БДП

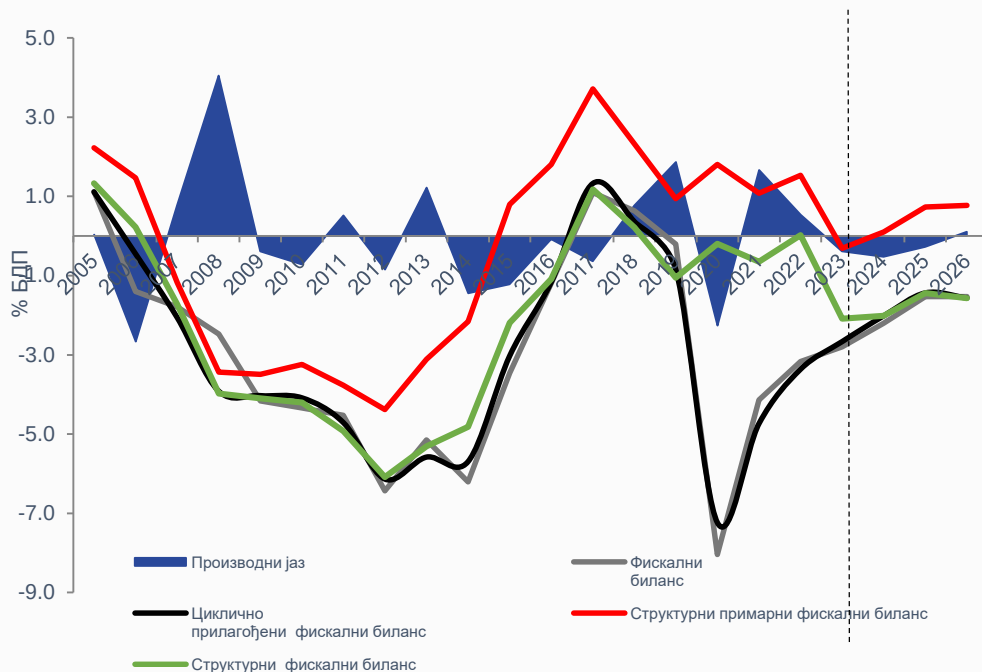

Експанзивна фискална политика током 2020. и 2021. године умањила је негативне економске последице пандемије. У 2022. години фокус је пребачен на заштиту привреде и становништва од енергетске кризе. У наредном средњорочном периоду* предвиђено је умерено смањење дефицита сектора државе како би се фискалном политиком обезбедила флексибилност националне економије, те правовремени и ефикасан одговор на евентуалне екстерне шокове. То се, пре свега, односи на расходну страну. На приходној страни приоритет ће остати даље смањење пореског оптерећења зарада и наставак борбе против пореске евазије и сиве економије.

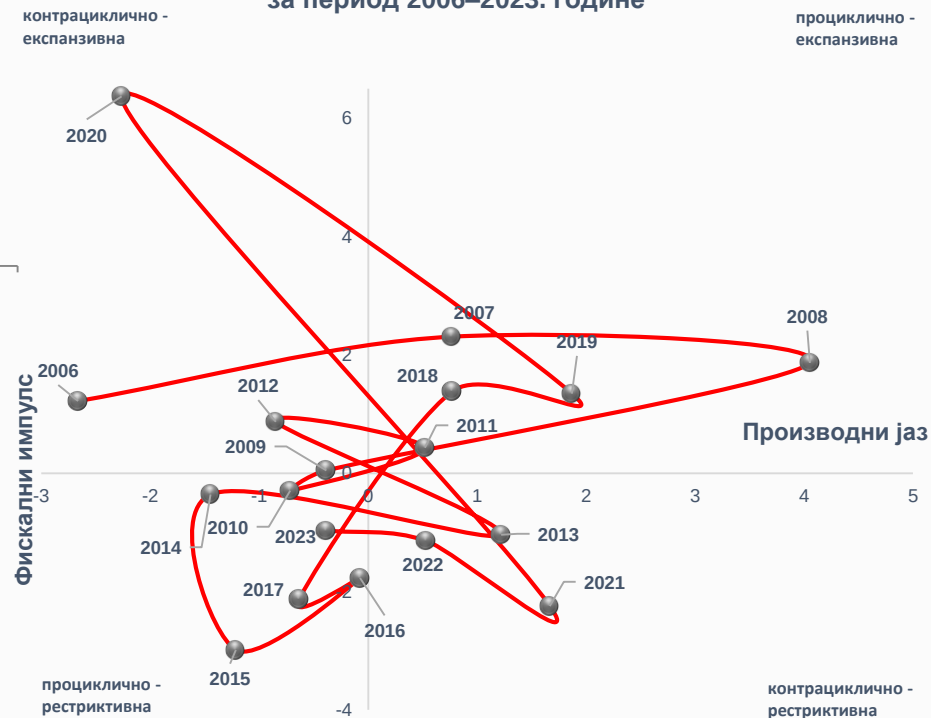
* Ревидирана Фискална стратегија за 2024. годину са пројекцијама за 2025. и 2026. годину

Циклично прилагођени и структурни фискални биланс

Производни јаз, циклично прилагођени и структурни фискални биланс у периоду 2005–2026. год, % БДП

Карактер фискалне политике и производни јаз за период 2006–2023. године

Структурна фискална позиција земље није значајно нарушена у периоду између 2020. и 2023. године, због тога што су спроведене мере помоћи привреди из домена фискалне политике временски ограниченог карактера. Фискална политика током 2020. године је изразито експанзивно-контрациклична, усмерена на ублажавање негативног економског циклуса. Услед нешто мањег обима пакета мера економске подршке у 2021. години, фискална политика је рестриктивнија него претходне године, а по карактеру неутрална. У 2022. години смањена је рестриктивност фискалне политике с обзиром на значајна средства утрошена за превазилажење кризе у енергетском сектору.

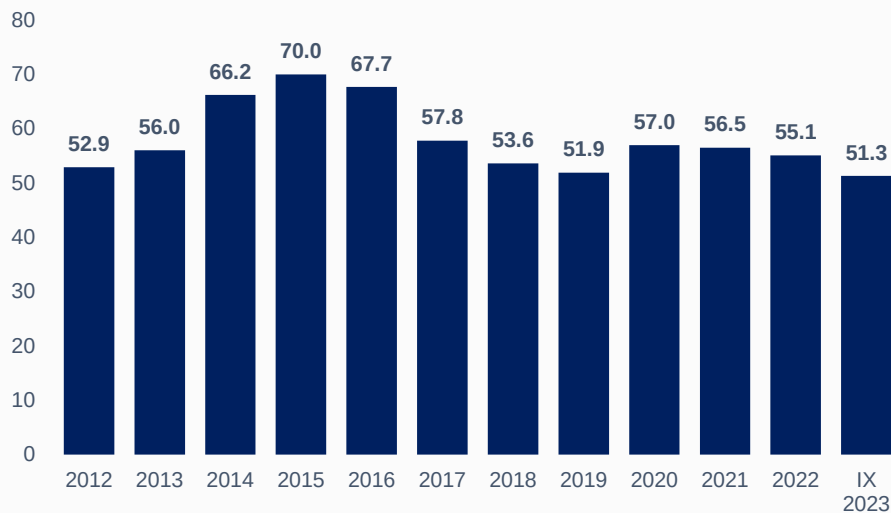
* За оцену циклично прилагођеног фискалног биланса коришћена је дизагрегирани приступ ОЕЦД методологије. Детаљнији опис коришћене методологије може се пронаћи у Фискалној стратегији за 2013. годину са пројекцијама за 2014. и 2015. годину или путем линка https://www.mfin.gov.rs/upload/media/jzsbpL_601ab1585ca02.pdf.

** Структурни примарни биланс се добија искључивањем прихода и расхода по основу камата, као и једнократних прихода и расхода из циклично прилагођеног резултата.

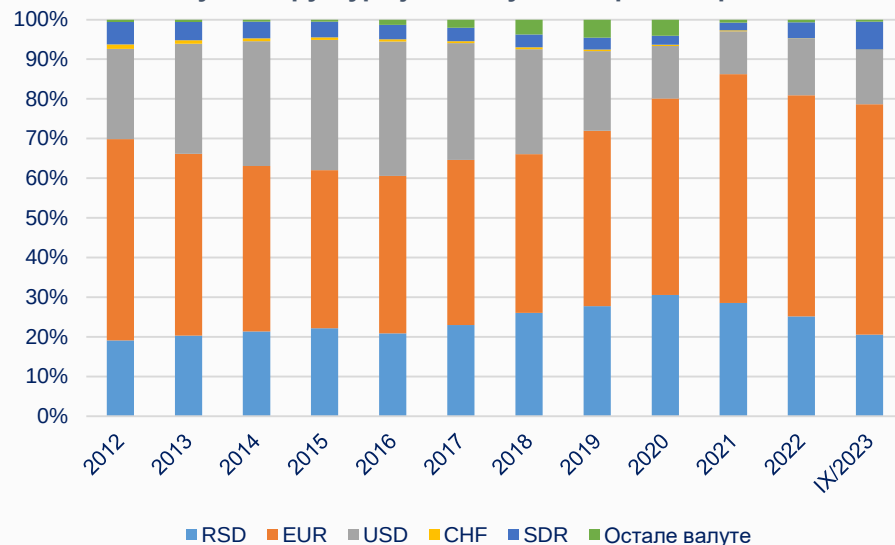
*** Карактер фискалне политике се оцењује комбиновањем производног јаз и тзв. фискалног импулса. Фискални импулс дефинише фискалну политику као експанзивну или рестриктивну и у овом случају је добијен као разлика два узастопна структурна примарна биланса.

Јавни дуг централне државе је на крају септембра 2023. године износио 51,3% БДП

Учешће јавног дуга централне државе у БДП

Валутна структура јавног дуга централне државе

Кретање каматних стопа државних ХоВ на домаћем тржишту

Кредитни рејтинг Републике Србије и земаља у региону

**STANDARD
& POOR'S**

FitchRatings

MOODY'S

	Рејтинг	Промена	Рејтинг	Промена	Рејтинг	Промена
Србија	BB+	нема промене	BB+	нема промене	Ba2	нема промене
Бугарска	BBB	нема промене	BBB	нема промене	Baa1	нема промене
Хрватска	BBB+	повећање	BBB	нема промене	Baa2	нема промене
Мађарска	BBB-	нема промене	BBB-	нема промене	Baa2	нема промене
Румунија	BBB-	нема промене	BBB-	нема промене	Baa3	нема промене
Македонија	BB-	нема промене	BB+	нема промене	/	нема промене
Босна и Херцеговина	B	нема промене	/	/	B3	нема промене
Црна Гора	B	нема промене	/	/	B1	нема промене

- Standard and Poor's – S&P** – У октобру, 2023. године, агенција за оцену кредитног рејтинга Standard and Poor's потврдила је кредитни рејтинг Републике Србије на нивоу BB+ и задржала стабилне изгледе за његово даље повећање. Потврда кредитног рејтинга је резултат умереног нивоа јавног дуга и кредитбилног оквира монетарне политике. Процењује се да ће Влада Републике Србије ове године испунити свој циљани буџетски дефицит од 2,8% БДП-а, у односу на првобитно планирани од 3,3%. Агенција наводи да Влада има за циљ да настави фискалну консолидацију, те да ће од 2025. године, ниво буџетског дефицита износити од 1-2% БДП-а. Такође, висок прилив страних директних инвестиција омогућиће даље повећање девизних резерви које су већ на историјском максимуму и допринети смањењу јавног дуга и јачању извоза. У извештају се истиче да ће инфлација почети значајно да пада у 2024. години, захваљујући строгој монетарној политици Народне банке Србије и стабилним курсом домаће валуте према евр, те да ће се приближити циљаном опсегу од 3% +/- 1,5% у другој половини 2024. године. Агенција наводи да би кредитни рејтинг могао бити побољшан уколико се негативне последице геополитичке неизвесности буду држале под контролом и дође до убрзаног раста привреде. Стабилна прогноза за наредни период показатељ је да ће Република Србија наставити да води одговорну монетарну и фискалну политику, усмерену на даље реформе, на улагање у инфраструктурне пројекте, на очување стабилности девизног курса, стабилности банкарског сектора и јавног дуга и да ће упркос бројним изазовима очувати привредни раст и стабилност.
- Fitch Ratings** – У августу 2023. године, агенција Fitch Ratings потврдила је кредитни рејтинг Републике Србије на нивоу BB+ са стабилним изгледом за даље побољшање. Како наводи Fitch Ratings, у условима великих неизвесности, банкарски сектор је наставио успешно пословање и доказао своју отпорност. Банке су остале профитабилне и ликвидне, док је учешће проблематичних кредита у укупним кредитима близу историјског минимума. Fitch Ratings констатује да је, упркос великим турбуленцијама на светском тржишту, очувана релативна стабилност курса динара према евр као важан стуб укупне стабилности земље. Такође, девизне резерве земље су повећане на рекордни ниво. Остварен је висок прилив страних директних инвестиција и наставак раста запослености, док је стопа незапослености на ниском нивоу. Агенција оцењује да су високи трошкови притисци довели до раста инфлације у 2022. и првом кварталу 2023. године, од чега је највећи допринос долази од цена енергената и хране. Наводи се да је инфлација достигла свој врхунац и да ће од другог тромесечја доћи до њеног постепеног опадања, док се израженији пад очекује у другој половини текуће године. До краја 2023. године очекује се враћање на једноцифрену инфлацију. Fitch Ratings процењује да средњорочни изгледи Србије остају повољни. Предвиђа да ће тржиште рада остати снажно и отпорно. Посебно значајно је да ће запосленост наставити да расте. Очекује се и наставак стабилног прилива страних директних инвестиција и повратак БДП-а на путању раста од 4 одсто од 2025. године.
- Moody's** – У септембру 2023. године, рејтинг агенција Moody's потврдила је кредитни рејтинг Републике Србије на нивоу Ba2 и задржала стабилне изгледе за његово даље повећање. У извештају Агенције се истиче да је, упркос кризи и свим изазовима из спољног окружења, Србија успела да сачува стабилност економије и поверење инвеститора, да оствари висок ниво страних директних инвестиција и да сачува радна места. Оваква оцена кредитног рејтинга, такође, одражава позитивне резултате фискалне консолидације подржане недавно ревидираним фискалним оквиром. Спроведене структурне реформе у последњих неколико година, уз помоћ и подршку Међународног монетарног фонда и Европске уније, помогле су очувању макроекономске стабилности земље. Стабилни изгледи за даље повећање кредитног рејтинга потврђују очекивања агенције Moody's да ће Република Србија наставити да води опрезну фискалну политику, као и да ће наставити да напредује у структурним реформама. Влада Републике Србије ће наставити да прати утицаје из међународног и домаћег окружења, уз континуиране позитивне одговоре на различите изазове, са тенденцијом очувања привредног раста, одржања финансијске стабилности, очување стабилности девизног курса, стабилности банкарског сектора и привлачења страних инвестиција.

МЕЂУНАРОДНО ОКРУЖЕЊЕ

Према флеш процени Евростата, привредни раст у трећем кварталу 2023. године у ЕУ27 и еврозони износио је по 0,1%, мг.

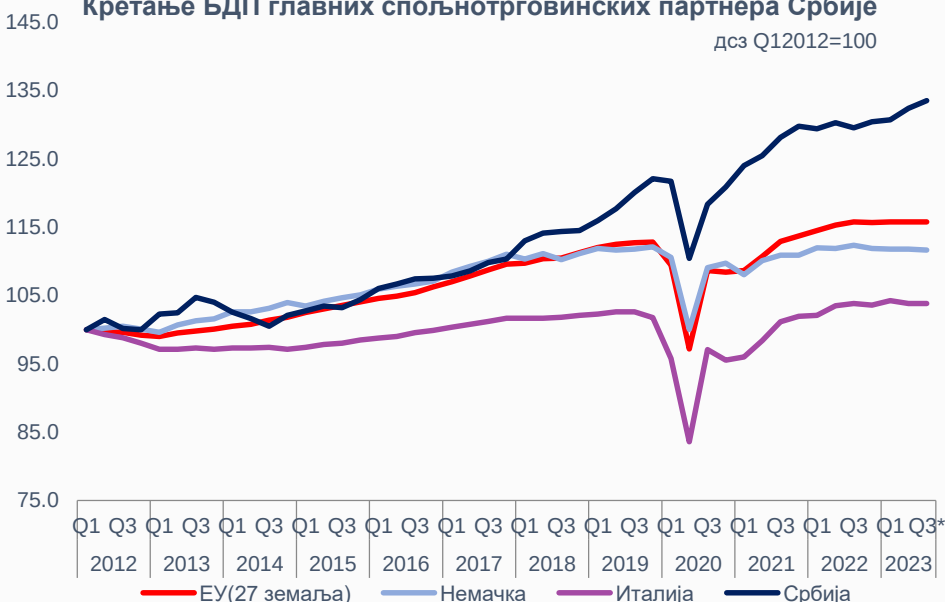
❖
Композитни PMI индекс еврозоне је у октобру опао за 0,7 поен, BCI је повећан за 0,02 поена, док је ESI индикатор смањен за 0,1 поен.

❖
Инфлација у еврозони је у септембру успорила на 4,3% мг.

Према флеш процени Евростата, привредни раст ЕУ и еврозоне у трећем кварталу 2023. године износио је по 0,1% мг.

Кретање БДП главних спољнотрговинских партнера Србије

дсз Q12012=100

БДП (реалне стопе раста, %)

	2022	2023*	2024*
Европска унија	3,4	0,6	1,3
Главни спољнотрговински партнери РС			
Италија	3,7	0,7	0,9
Немачка	1,8	-0,3	0,8
Босна и Херцеговина	4,1	1,5	2,0
Румунија	4,6	2,2	3,1
Русија	-2,1	2,0	1,6
Црна Гора	6,4	4,9	2,7

* Пројекција

Извор: Евростат, Европска комисија, новембар 2023.

Економска активност наших највећих спољнотрговинских партнера пре свега Немачке и Италије и даље је под значајним утицајем конфликта у Украјини и високе инфлације што се негативно одражава на приватну потрошњу и спољну тражњу.

Динамика економске активности европских економија током 2022. године била је оптерећена високим ценама енергената, као и растућим каматним стопама централних банака због борбе са високом инфлацијом. Иако је у 2022. години у овим економијама остварен солидан раст од 3,4% изостала је очекивана брзина опоравка услед последица конфликта у Украјини.

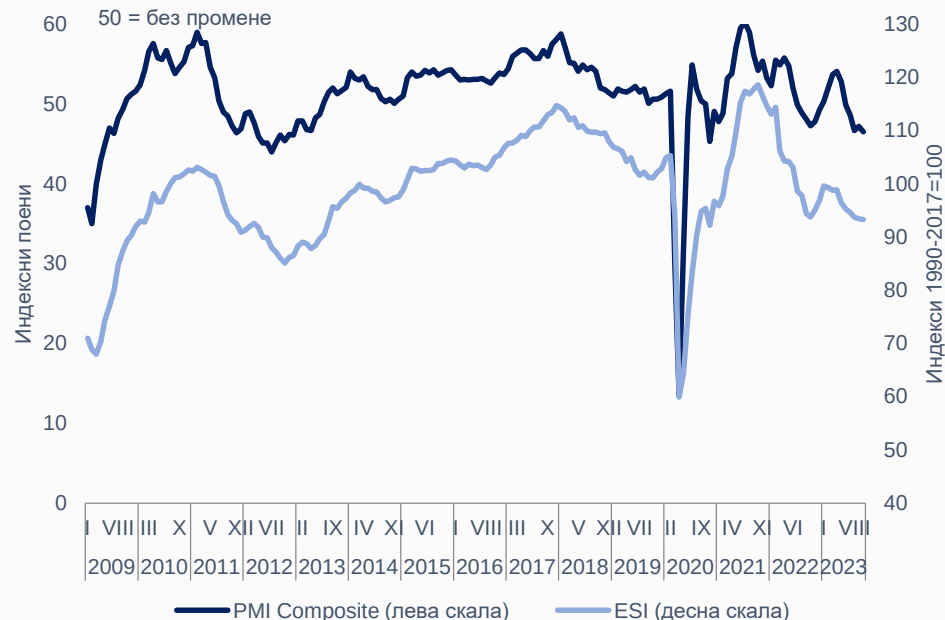
Током 2023. године економија ЕУ је додатно успорила забележивши просечан раст у прва три квартала од 0,5% у односу на исти период претходне године. Према флеш процени Евростата, Немачка привреда је у трећем кварталу 2023. године наставила са slabим резултатима при чему је забележила смањење у односу на претходни квартал од 0,1%, док је међугодишњи пад износио 0,4%.

Економију Италије након раста од 1,2% мг. у првој половини године карактерише стагнација економске активности у трећем тромесечју, и у поређењу са претходним кварталом и у односу на исти квартал претходне године.

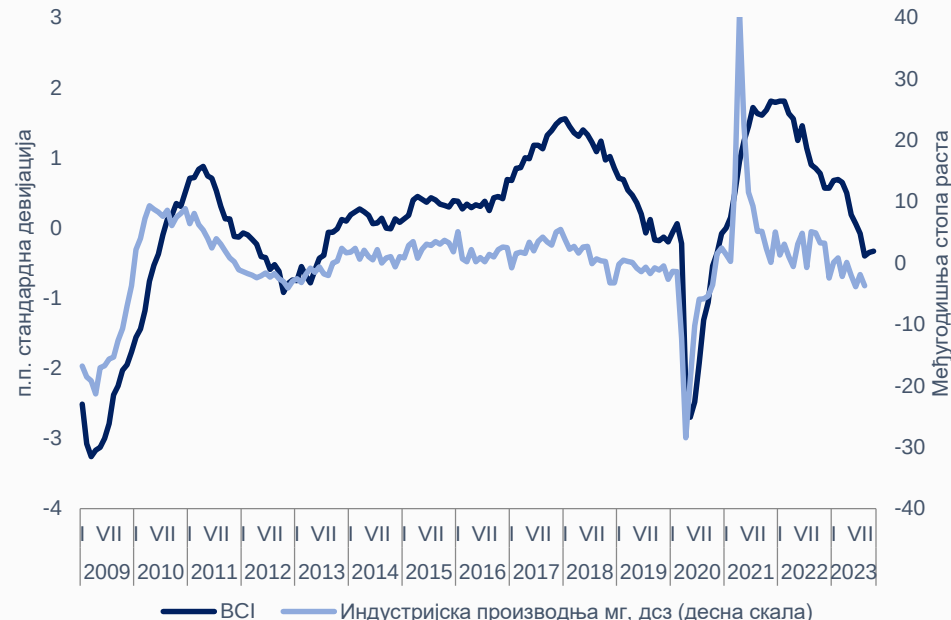
Према новембарским проценама ЕК, привредни раст земаља ЕУ ће у 2023. години успорити на 0,6%, док се у 2024. години очекује умерен раст од 1,3%. У средњем року очекује се постепено убрзање раста како се спољна тражња буде приближава трендовима пре пандемије, али и захваљујући расту реалног дохотка становништва уз подршку смиривања инфлације. Међутим, раст ће и даље бити slab услед заоштравања монетарне политике и њеног одложеног ефекта на реалну економију, као и услед постепеног ишчежавања фискална подршке.

Растуће геополитичке тензије и заоштравање економских и политичких односа одразили се на индикаторе економске активности и пословне климе.

Економски индикатори еврозоне

BCI индекс и индустријска производња еврозоне

Композитни PMI индекс еврозоне је смањен са 47,2 поена у септембру на 46,5 поена у октобру, док је ESI индекс износио 93,3 поена (пад од 0,1 поена). Кретање ова два индикатора праћено је благим побољшањем показатеља пословне климе – BCI.

Динамика PMI индекса еврозоне у октобру 2023. године (46,5 поена) указује на пад економске активности будући да је вредност индекса пети месец заредом испод границе од 50 поена. Сектор услуга је забележио пад трећи месец заредом, док су значајне контракције у сектору производње главни узрок пада укупне економске активности.

ESI индикатор еврозоне је забележио минимални пад у октобру, као последица погоршања пословног расположења у сектору трговине, док су сектори индустрије, грађевинарства и поверење потрошача остали стабилни, сектор услуга је забележио раст. Такође је забележен и благи раст BCI индекса од 0,02 поена у односу на претходни месец на вредност од негативних 0,33 поена

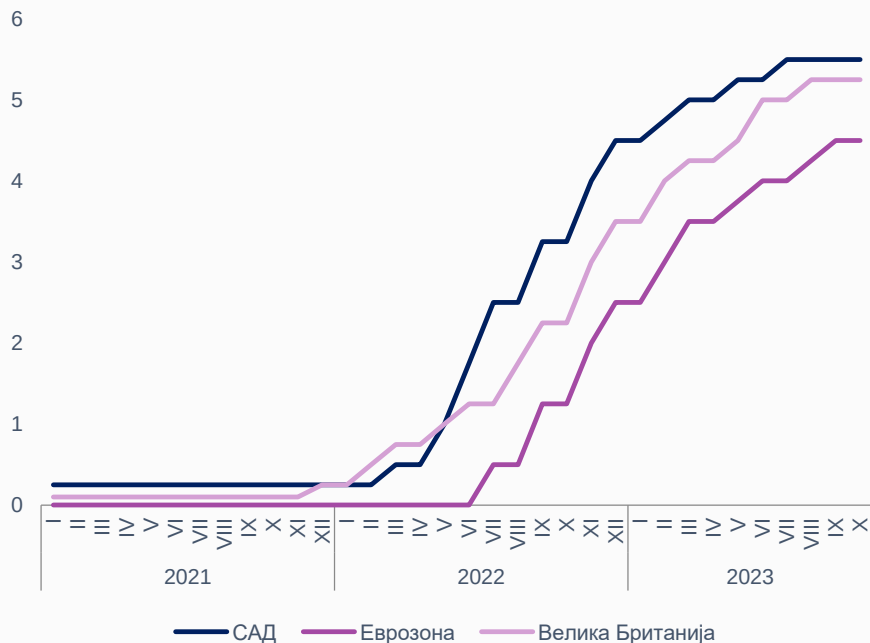
PMI композитни индекс еврозоне који објављује компанија Markit Ltd. се базира на оригиналним подацима из анкета прикупљених из репрезентативног узорка од 5,000 производних и услужних предузећа. Методологија израде овог индекса прати промене у запослености, ценама, продаји и залихама. Вредност индекса изнад 50 указује на побољшање економске активности, док вредност испод 50 указује на погоршање.

Индекс економског расположења (ESI) је развијен од стране Генералног директората за привреду и финансије Европске комисије. Добија се на бази одговора на упитник који се спроводи у неколико области: прерађивачка индустрија, грађевинарство, трговина на мало, услуге и финансијске услуге. Вредност индекса изнад 100 указује на побољшање економске активности, док вредност испод 100 указује на погоршање.

Индикатор пословне климе (BCI) је базиран на процени производње, поруџбина и залиха, као и текућих и будућих очекивања привредника. BCI индекс одступа од индустријског индикатора поверења према броју инпута које процењује, и зато се изражава у облику стандардне девијације.

Међугодишња инфлација у еврозони је успорила на 4,3% у септембру у односу на претходни месец, када је износила 5,2%.

Кретање референтне каматне стопе по изабраним земљама, %

Извор: Централне банке изабраних земаља

Цене сировина, индекси, 2008=100

Извор: ММФ, Евростат

У септембру 2023. године, највећи допринос годишњој стопи инфлације дали су сектори услуга (2,05 п.п.), хране алкохола и дувана (1,78 п.п.), индустријских добара (1,06 п.п.) и енергије (-0,55 п.п.).

Укупна инфлација у еврозони је смањена у Q3 2023. у односу на претходни квартал. Према септембарској пројекцији ЕЦБ, очекује се да инфлација, која је достигла врх у 2022. години услед снажних шокова на тржишту енергената и конфликта у Украјини, постепено опада са 5,6% у 2023. години на 2,1% у 2025. години.

ЕЦБ је у октобру донела одлуку да задржи референтну каматну стопу на ниво од 4,50%.

ФЕД је у новембру донео одлуку да задржи референтну стопу на распон од 5,25 до 5,50%.

Цена нафте типа Урал, према подацима ОПЕК, у септембру је износила 84,23 \$/барел, што је 13,0% више у односу на претходни месец. Од почетка 2023. године цена је смањена за 26,7% у односу на исти период 2022. године, на 61,06 \$/барел.

Цене пољопривредних производа забележиле су раст од 0,6% у септембру 2023. године у односу на претходни месец, док је цена хране смањена за 1,2%. Цене основних метала су у просеку повећане за 3,7% у односу на претходни месец, док је цена руде гвожђа порасла за 9,9%, цена бакра је смањена за 0,9%. У групи племенитих метала, цена злата је смањена за 0,2%, а цена сребра за 1,0%.

СЕКТОР ЗА МАКРОЕКОНОМСКЕ И ФИСКАЛНЕ АНАЛИЗЕ И ПРОЈЕКЦИЈЕ

Контакт: macro.fiscal@mfin.gov.rs